

ZBIERKA ÚLOH

PRE VZDELÁVACÍ STUPEŇ

ISCED 3

Slovenský jazyk a literatúra

Maďarský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Európska únia
Európsky sociálny fond

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Operačný program
VZDELÁVANIE

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

ZBIERKA ÚLOH

PRE VZDELÁVACÍ STUPEŇ

ISCED 3

Slovenský jazyk a literatúra

Maďarský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

ZBIERKA ÚLOH

zo slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry, slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre žiakov vzdelávacieho stupňa ISCED 3

Riešiteľský tím pracoval pod vedením Mgr. Evy Péteryovej.

Zostavil:	Mgr. Eva Péteryová
Manažér projektovej aktivity pre vyučovacie jazyky:	Mgr. Eva Péteryová
Vedúci koordinátor autorského tímu pre SJL:	PhDr. Katarína Hincová, PhD.
Autori testu zo slovenského jazyka a literatúry:	PhDr. Katarína Hincová, PhD. PhDr. Alena Polakovičová PaedDr. Jana Tomašková Mgr. Zuzana Bartošová
Vedúci koordinátor autorského tímu pre MJL:	PaedDr. Károly Csicsay
Autori testu z maďarského jazyka a literatúry:	PaedDr. Károly Csicsay Mgr. Monika Kulcsárová Mgr. Sarolta Csicsay
Vedúci koordinátor autorského tímu pre SJSL:	PhDr. Milada Caltíková
Autori testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry:	PhDr. Milada Caltíková Mgr. Elena Répassyová Mgr. Ágota Frölichová Mgr. Ildikó Paučová
Odborní garanti pre SJL:	PhDr. Ľubica Štarková
MJL:	Mgr. Szabolcs Simon, PhD.
SJSL:	Mgr. Klára Zaťková
Jazyková úprava:	Mgr. Eva Péteryová
Grafická úprava:	Milan Zaťko, Mgr. Eva Péteryová

Vydal:	© Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
Miesto vydania:	Bratislava
Rok vydania:	2013
Vydanie:	prvé
Počet strán:	96
Náklad:	1 000 kusov
Tlač:	ŠEVT, a. s., Bratislava

ISBN 978-80-89638-15-4

Obsah

Predslov	4
Úvod	5
1. Teoretické východiská tvorby testov – základné pojmy	7
1.1. Didaktický test	7
1.2. Vlastnosti didaktického testu	8
1.2.1. Objektivita	8
1.2.2. Validita	8
1.2.3. Spoľahlivosť	9
1.2.4. Citlivosť	9
1.3. Testové úlohy	9
1.3.1. Váženie prvkov učiva	10
1.3.2. Váženie poznávacích operácií	11
1.4. Špecifikačná tabuľka testu	12
2. Hodnotenie testov	13
2.1. Štatistické charakteristiky	13
3. Charakteristika testov	17
4. Špecifikačné tabuľky, testy a kľúče správnych odpovedí	19
4.1. Slovenský jazyk a literatúra	19
4.1.1. Špecifikačná tabuľka k testu	19
4.1.2. Test	24
4.1.3. Kľúč správnych odpovedí	38
4.1.4. Kritériá na hodnotenie 2. časti testu	40
4.2. Maďarský jazyk a literatúra	41
4.2.1. Špecifikačná tabuľka k testu	41
4.2.2. Test	46
4.2.3. Kľúč správnych odpovedí	60
4.2.4. Kritériá na hodnotenie 2. časti testu	63
4.3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra	64
4.3.1. Špecifikačná tabuľka k testu	64
4.3.2. Test	68
4.3.3. Kľúč správnych odpovedí	88
4.3.4. Kritériá na hodnotenie 3. časti testu	91
4.4. Práca s kľúčom správnych odpovedí	91
Záver	92
Použitá literatúra	93

Predslov

Zbierka úloh pre ISCED 3 patrí medzi výstupy projektu *Hodnotenie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ v SR v kontexte prebiehajúcej obsahovej reformy vzdelávania* (ITMS kód 26110130309) spolufinancovaného z prostriedkov EÚ, ktorý bol realizovaný Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania.

Zbierka poskytuje učiteľom komplexný materiál obsahujúci vzorové testy z troch predmetov (slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry a slovenského jazyka a slovenskej literatúry) pre vyššie sekundárne vzdelávanie ISCED 3 a kľúče správnych odpovedí k úlohám.

V zbierke uvádzame zásady tvorby testov, ich obsahové zameranie a spôsob hodnotenia testov.

Zbierka poslúži odbornej verejnosti ako pomôcka pri tvorbe vlastných testovacích nástrojov na zisťovanie úrovne vedomostí a zručností žiakov z vyučovacích jazykov a slovenského jazyka a slovenskej literatúry a ako príprava žiakov na zisťovanie úrovne ich vedomostí a zručností. Žiaci a neučiteľská verejnosť nájdu v zbierke informácie o spôsobe a náročnosti testovania.

Úvod

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) je zodpovedný v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej iba školský zákon) za prípravu a odborné zabezpečenie externého testovania žiakov stredných škôl. NÚCEM v rokoch 2010 až 2013 realizoval projekt Hodnotenie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ v SR v kontexte prebiehajúcej obsahovej reformy vzdelávania. Strategickým cieľom projektu „*je inovovať a realizovať systém národných meraní na troch úrovniach po ukončení primárneho (ISCED 1), nižšieho sekundárneho (ISCED 2) a vyššieho sekundárneho vzdelávania (ISCED 3), ktorý umožní hodnotiť kvalitu a monitorovať vývoj vzdelávania na základných a stredných školách v kontexte realizovanej obsahovej reformy vzdelávania v Slovenskej republike z pohľadu potrieb vedomostnej spoločnosti a trhu práce a ovplyvňovať účinnosť reformných zámerov a strategických rozhodnutí v oblasti vzdelávacej politiky. Súčasne má projekt za cieľ analyzovať stav a potreby vzdelávania na Slovensku z pohľadu medzinárodných štúdií v oblasti kľúčových kompetencií a budovať potenciál pedagógov, realizovať monitorovanie vzdelávacích výsledkov vlastnej školy s ohľadom na školský vzdelávací systém.*“ (Projekt, 2010). Súčasťou projektovnej aktivity 2.1 bolo vytvorenie testovacích nástrojov pre zisťovanie vedomostí a zručností žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, z maďarského jazyka a literatúry a slovenského jazyka a slovenskej literatúry po ukončení vzdelávacieho stupňa ISCED 3, ktoré majú smerovať k získaniu relevantných zistení o naplnení cieľov vzdelávacej reformy na tomto stupni.

V kapitole **Teoretické východiská tvorby** testov priblížime základné pojmy, stručné teoretické východiská testovania, vznik a vlastnosti testov, testové úlohy, ich výber a váženie poznávacích operácií, Bloomovu taxonómiu a špecifikačnú tabuľku k testom.

V kapitole **Hodnotenie testov** uvádzame prístupy k hodnoteniu jednotlivých testov a štatistické charakteristiky hodnotenia. V ďalšej kapitole priblížime charakteristiku testov, obsahové zameranie testov, informácie o zastúpení položiek podľa oblastí, prípadne tematických celkov uvedených v Štátnom vzdelávacom programe a v cieľových požiadavkách na vedomosti a zručnosti maturantov v jednotlivých predmetoch i podľa kognitívnych procesov a poznatkov.

Kapitola **Špecifikačné tabuľky, testy a kľúče správnych odpovedí** prináša ich konkrétne ukážky z predmetov slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra a slovenský jazyk a slovenská literatúra. Podrobné charakteristiky jednotlivých testových úloh poskytujú špecifikačné tabuľky.

Veríme, že zbierka nájde svoje praktické využitie pri skvalitňovaní prípravy žiakov na externú časť maturitnej skúšky, poslúži ako užitočná pomôcka na precvičovanie úloh, napomôže pri odstraňovaní nedostatkov pri riešení testov a pre učiteľov bude inšpiráciou k ďalšej tvorivej činnosti.

1. Teoretické východiská tvorby testov – základné pojmy

Cieľom Zbierky úloh pre ISCED 3 je poskytnúť učiteľom vyučujúcim na stredných školách, žiakom i rodičom komplexný materiál obsahujúci vzorové testy z vyučovacích jazykov (slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry) a slovenského jazyka a slovenskej literatúry na úrovni vzdelávacieho stupňa ISCED 3 a kľúče správnych odpovedí k týmto testom. Tento materiál má slúžiť učiteľom ako pomôcka pri orientácii v problematike externého testovania a v terminológii, ktorú potrebujú k tvorbe vlastných školských testov na zisťovanie úrovne vedomostí a zručností žiakov po ukončení ISCED 3 a pri príprave žiakov na zisťovanie úrovne ich vedomostí a zručností v národnom meraní. Prostredníctvom príkladov úloh a pomocou štatistických ukazovateľov im pomôže poukázať na ich vhodnosť alebo nevhodnosť.

1. 1. Didaktický test

Didaktické testy majú v systéme školského hodnotenia svoje dôležité a opodstatnené miesto za predpokladu, že budú dobre vytvorené, vhodne použité a ich výsledky budú správne a citlivo interpretované.

Didaktický test je nástroj, ktorý dobre informuje a jeho výsledky sú objektívne a spravodlivé. Učiteľ, ktorý je oboznámený s podstatou didaktických testov, používa ich, vie ich tvoriť, zostaviť a overiť, dokáže z výsledkov testovania vyťažiť pre svoju činnosť dôležité informácie, náležité závery a tieto zistenia premietnuť do skvalitnenia svojho pôsobenia.

Výhodami didaktického testu sú:

- menší alebo žiadny subjektívny vplyv učiteľa na priebeh riešenia úloh a na hodnotenie žiakových riešení,
- porovnateľné podmienky (úlohy, čas, kritériá hodnotenia) pre všetkých žiakov,
- znížená časová náročnosť (za kratší čas možno vyskúšať viac žiakov).

Test je nástroj určený na objektívne meranie výsledkov vzdelávania v dopredu vymedzenej konkrétnej oblasti. Tvorí ho súbor úloh, ktoré sa vzťahujú na vybrané časti obsahu vzdelávania a ktoré sú určené na riešenie v presne vymedzenom časovom úseku. Súčasťou didaktického testu je dokumentácia, ktorá definuje, čo test meria, akej populácii žiakov je určený, ako má prebiehať jeho zadávanie, ako majú byť vyhodnotenú žiakové odpovede a ako treba interpretovať zistené výsledky.

Zisťovať školské vedomosti a zručnosti možno rôznymi spôsobmi a skúsený učiteľ ich pozná, používa, sám ich tvorí, kombinuje a ich výsledky vyhodnocuje. Tak isto je to aj s didaktickými testami. Je ich mnoho druhov, líšia sa svojím účelom, koncepciou, formou a pod. Neexistuje jeden univerzálny (a najvhodnejší) typ testu.

Didaktických testov je mnoho druhov, líšia sa svojím účelom, koncepciou, formou a pod.

Z hľadiska spôsobu interpretácie výsledkov delíme testy na:

NR test (norm-referenced) – test relatívneho výkonu rozlišuje, vzájomne porovnáva výsledky jednotlivých žiakov. Na základe riešenia testu sú žiaci zoradení podľa dosiahnutej úspešnosti. Či je konkrétny žiak hodnotený ako úspešný alebo neúspešný, závisí mimo iného aj od výkonov ostatných žiakov.

CR test (criterion referenced) – test absolútneho výkonu overuje, či si žiak osvojil určité znalosti a zručnosti, ktoré sú dopredu stanovené ako podstatné. Výsledok konkrétneho žiaka nie je porovnávaný s výsledkami iných žiakov, ale s dopredu stanovenými kritériami.

1.2. Vlastnosti didaktického testu

Didaktický test má svoje významné prednosti. Ak má dobre merať výsledky výučby, musí spĺňať určité charakteristiky. Vlastnosti, ktoré by kvalitný didaktický test mal spĺňať, sú predovšetkým:

- objektivita,
- validita,
- spoľahlivosť (reliabilita),
- citlivosť (diskriminácia).

1.2.1. Objektivita

Objektivita je veľmi komplikovaná a len sčasti dosiahnuteľná charakteristika testu. V kontexte testovania treba objektivitu chápať najmä ako neprítomnosť výrazných subjektívnych vplyvov, ktoré môžu mať pôvod už pri samotnej tvorbe testu, ako aj v priebehu riešenia alebo následného vyhodnocovania testu. Subjektívne vplyvy sa minimalizujú presnými pravidlami, ktorými sa tvorba a vyhodnocovanie testu riadi. Objektivitu teda zabezpečíme vhodnými a rovnakými podmienkami pre všetkých testovaných, jednoznačnou formuláciou úloh testu, a predovšetkým presnými, pre všetkých rovnakými pravidlami hodnotenia žiackych odpovedí.

1.2.2. Validita

Najdôležitejším hľadiskom pri tvorbe a hodnotení testu je validita. Validita predstavuje zhodu medzi výsledkami testu a účelom, pre ktorý bol test vytvorený. Nízka validita testu znemožňuje interpretáciu výsledkov. Aby boli výsledky testu relevantné, musíme si byť istí, čo daný test skutočne meria, skúša a čo môžeme na základe jeho výsledkov o žiakovi zistiť. Validita testu je ovplyvnená množstvom činiteľov. Nízku validitu môže zapríčiniť zložitá štruktúra testu, príliš ťažký jazyk, nejasné pokyny pre riešenie testu, podmienky administrácie a pod.

Rozlišujeme niekoľko druhov validity: **obsahovú, súbežnú, predikačnú a konštruktívnu**. Najvýznamnejšia pri tvorbe školského testu je **validita obsahová** – teda miera, s akou daný test naozaj meria konkrétne vedomosti alebo zručnosti, ktoré chceli autori testu merať, resp. či úlohy zvolené do testu dostatočne obsahovo pokrývajú uvažovanú oblasť učiva a požadovanú úroveň vedomostí a zručností. Obsahová validita je ohrozená nesprávnou konštrukciou úloh alebo chybným výberom overovaného učiva. Konštrukčné chyby vedúce k zníženiu validity spočívajú najčastejšie v tom, že k vyriešeniu úlohy je potrebné spraviť niekoľko myšlienkových operácií, z ktorých žiaci niektoré nemusia poznať. Autori úloh môžu považovať určitú operáciu za elementárnu či samozrejmu. Pre žiakov však práve táto operácia môže byť prekážkou k úspešnému vyriešeniu úlohy. Zdrojom nízkej validity môže byť aj samotná formulácia testovej úlohy. V dôsledku nejednoznačného vyjadrenia, použitia cudzích alebo neobvyklých slov alebo komplikovanej vetnej konštrukcie môžu žiaci pochopiť úlohu odlišným spôsobom, než ako ju autori pôvodne zamýšľali. V takom prípade má úloha pre žiakov úplne iný význam a ich odpoveď je reakciou na iný podnet, ako v úlohe vidia autori. Výsledky nie sú validné ani vtedy, ak test overuje vedomosti a zručnosti, ktoré si žiaci nemali možnosť v škole osvojiť.

1.2.3. Spoľahlivosť (Reliabilita)

Dostatočná reliabilita testu, resp. celého procesu testovania znamená, že sa na jeho výsledky dá spoľahnúť. Reliabilita je komplikovaná veličina, ktorá v sebe zahŕňa **spoľahlivosť a presnosť**. Didaktický test poskytuje smerodajné informácie o úrovni vedomostí a zručností žiakov len vtedy, pokiaľ dáva presné a spoľahlivé informácie – čiže je reliabilný. Každý výsledok testovania však prirodzene obsahuje aj isté skreslenie. Toto skreslenie má pôvod v kvalite testu, v porozumení úlohám, v podmienkach, za ktorých je test administrovaný, v momentálnej kondícii žiaka atď. Spoľahlivé meranie znamená, že test poskytuje stabilné, opakovateľné výsledky.

1.2.4. Citlivosť (Diskriminácia)

Citlivosť vypovedá o schopnosti testu rozlišovať medzi žiakmi s rôznou úrovňou skutočných vedomostí a zručností. Ak je test citlivý, mali by byť výsledky žiakov primerane rozlíšené po celej bodovej škále. Pokiaľ napríklad všetci žiaci dosiahnu v teste výborný výsledok alebo všetci zlý, test nie je citlivý – nerozlíšil žiakov medzi sebou, menej úspešných žiakov od celkovo v teste úspešných, jednotkárov od dvojkárov.

1.3. Testové úlohy

Pre tvorbu dobrého testu je výber učiva veľmi dôležitý a zložitý. Vybrané prvky z učebného materiálu predstavujú základ na formuláciu testových úloh, indikátorov, preto by mali byť v rovnováhe. Základné učivo by malo byť vhodne dopĺňované špecifickým učivom a nezvyčajnými aplikáciami, ktoré majú mať len malé zastúpenie.

Testová úloha/položka

je výber a formulácia otázok pre žiaka. Každá testová úloha musí mať úvodnú formuláciu, kmeň/zadanie úlohy a charakterizovaný spôsob odpovede. Úlohy rozdeľujeme na uzavreté a otvorené.

Uzavretá úloha

je úloha, pri ktorej testovaný vyberá správnu odpoveď z ponúkaných možností, pričom kľúč je správny variant odpovede a distraktory sú nesprávne varianty odpovede. Tvorba uzavretých úloh je náročnejšia na zadanie a výber distraktorov. Výhodou uzavretých úloh je ich ľahké hodnotenie, vysoká objektivita hodnotenia, dá sa nimi testovať široký okruh učiva za kratší čas, veľmi dobre preverujú čiastkové vedomosti, pojmy, definície, fakty. Nevýhodou uzavretých úloh je istá pravdepodobnosť správnej odpovede, nemožno nimi testovať všetky oblasti vedomostí a myšlienkových operácií. Vyžadujú si pokročilejšie čitateľské vedomosti testovaného.

Vyššie sme spomínali pojem **distraktor**, ktorý je nevyhnutnou súčasťou uzavretých úloh. Tvorba distraktorov, čiže nesprávnych variantov odpovede je ďalšou neľahkou úlohou, s ktorou sa autori testov musia v prípravnej fáze testovania popasovať. Najväčší problém predstavuje tvorba alternatív. Nesprávne riešenia majú byť prijateľné, t. j. také, že žiak, ktorý nepozná správne riešenie, ich prijme rovnako ochotne alebo dokonca radšej ako správne odpovede (Mužič, 1971, s. 57). Zvolené alternatívy odpovedí sa musia obsahovo prekrývať alebo inak spolu úzko súvisieť, ale nesmie ísť o sémantickú zhodu, synonymitu, pretože správna odpoveď musí byť jednoznačne len jedna. Dobrá voľba distraktorov znamená, že žiadna z ponúknutých možností nebude na prvý pohľad nezmyselná. Dobrý distraktor nie je možné podľa vonkajšieho znaku rozlíšiť od správnej odpovede. Každá z ponúkaných možností (distraktorov) by mala zodpovedať nejakej chybnéj úvahe a naopak, každá z chybných úvah by mala viesť k niektorej z ponúkaných možností (Rosa, 2007, s. 65).

Otvorená úloha

je úloha, pri ktorej žiak dopĺňa určitú formuláciu, aby odpoveď skompletizoval. Výhodou otvorených úloh je, že sa dajú nimi preverovať porozumenie vzťahov, kreativita, testovaný musí používať odbornú terminológiu a výrazy, ktorými preukazuje vedomosti v predmete, môže uplatniť vlastné myšlienkové operácie. Podľa odpovedí možno posudzovať vhodnosť formulácie úlohy. Nevýhodou otvorených úloh je komplikovaná formulácia, hodnotenie je náročné a u jednotlivých hodnotiteľov sa môže líšiť. Hodnotenie je aj časovo náročnejšie.

Kľúč správnych odpovedí

je prehľadná tabuľka, v ktorej sú uvedené všetky riešenia, ktoré sú považované za správne.

1.3.1. Váženie prvkov učiva

Rozdelenie učiva na základné a špeciálne učiteľia vnímajú ako ľahké a ťažké úlohy. Takéto vnímanie je veľmi všeobecné, preto je vhodnejšie hovoriť o obťažnosti a váhe učiva a vychádzať

z hierarchie učebného materiálu. Inak sa posudzuje znalosť či neznalosť kľúčových prvkov tematického celku, na ktoré môže bezprostredne nadväzovať ďalšie učivo, a inak poznanie špecifických prvkov, detailov, zriedkavo sa vyskytujúcich javov. Jednotlivým vedomostiam priraďujeme bodové hodnotenie – váhu, pričom najviac bodov pridáme najvšeobecnejším kategóriám, špeciálnym a zriedkavým úlohám, najmenej základným pojmom, jednoduchým úlohám.

1.3.2. Váženie poznávacích operácií

Žiak si učením osvojuje vedomosti, kognitívne štruktúry určitého vedného odboru a intelektuálne zručnosti všeobecného aj špecifického charakteru, preto aj obťažnosť testovej úlohy by mala zahŕňať nielen váhu vedomostí ale aj poznávacích operácií.

Každá testová úloha má okrem obsahovej stránky aj procedurálnu stránku. Pri osvojovaní učebnej látky sa počíta aj so zvládnutím tej či onej myšlienkového operácie. Pri tvorbe testov sa učitelia musia rozhodnúť pre istú náročnosť poznávacích procesov v teste a pridrižovať sa ich. Výber operácií musí vychádzať z učebnej látky, v ktorej majú veľmi významné miesto, a z očakávanej úrovne kognitívnych možností žiaka (Lapitka, 1996, s. 48). Určenie váhy operácie je veľmi náročná úloha. Keďže u nás neexistuje žiadna klasifikácia kognitívnych operácií, autori externých testov sa dohodli na aplikácii Bloomovej taxonómie.

Revidovaná Bloomova taxonómia kognitívnych cieľov

prináša dvojdimenziálnu taxonómiu, ktorá zahŕňa dimenziu kognitívnych poznatkov a dimenziu kognitívnych procesov. Dimenzia poznatkov má štyri kategórie:

- A. **faktickú** (základné prvky, ktoré musia žiaci poznať, aby sa oboznámili s disciplínou a boli schopní riešiť jej problémy),
- B. **konceptuálnu** (vzájomné vzťahy medzi základnými prvkami vo vnútri väčších štruktúr, ktoré umožňujú ich vzájomné fungovanie),
- C. **procedurálnu** (ako niečo robiť, metódy zisťovania, kritéria pre používanie zručností algoritmov, techník a metód),
- D. **metakognitívnu** (všeobecné znalosti o tom, ako poznávame a uvažovanie o vlastnom myslení).

Dimenzia kognitívnych procesov má šesť kategórií:

- 1. **zapamätať si** (uloženie a vybavenie vedomostí z dlhodobej pamäti),
- 2. **porozumieť** (konštruovanie významu na základe informácií získaných prostredníctvom ústneho, písomného alebo grafického vyjadrenia),

3. **aplikovať** (realizovanie a použitie určitého postupu v danej situácii),
4. **analyzovať** (rozloženie celku na časti a určenie, aký je vzájomný vzťah častí, ktoré časti k sebe patria, aká je ich celková štruktúra a aký majú účel),
5. **hodnotiť** (posúdenie podľa daných kritérií),
6. **tvoriť** (vytváranie nových súdržných celkov z jednotlivých prvkov, reorganizovanie elementov do nového usporiadania alebo novej štruktúry).

Najväčší počet položiek v teste v zbierke je v strednom poli náročnosti.

1.4. Špecifikačná tabuľka testu

Významnou pomôckou v úvodných fázach tvorby testu je špecifikačná tabuľka. Úlohou špecifikačnej tabuľky je zabezpečiť, aby mal test požadovanú obsahovú validitu, dosiahnuť vyvážené zastúpenie testových úloh z hľadiska oblastí testovaného učiva, taxonómie učebných úloh, náročnosti poznávacích operácií, časovej náročnosti.

2. Hodnotenie testov

Problematika hodnotenia testov je veľmi zložitá. Vyhodnotiť jednotlivé testové úlohy podľa toho, ako citlivo dokážu diferencovať skúšaných žiakov má význam preto, že čím väčší počet žiakov dokáže test navzájom rozlíšiť, tým je jeho hodnota vyššia. **Kvalitatívna** analýza sa začína rozborom jednotlivých úloh. Zisťujeme pri nej najčastejšie chyby žiakov, ktorí úlohu nevyriešili, či už z nepozornosti, alebo preto, že nepoznajú učivo, alebo zlyhali v poznávacej operácii či pracovnom postupe (Rosa, 2007, s. 54).

Kvalitatívnu analýzu obyčajne predchádza kvantitatívna analýza. Úspešnosť testu vychádza z počtu úspešných riešiteľov z celkového počtu žiakov, ktorí test riešili. Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov. Čím je počet úloh v teste vyšší, tým je väčšia aj jeho diskriminačná/rozlišovacia sila.

Hodnotenie testov na národnej úrovni (externá časť maturitnej skúšky) vychádza z kvantifikácie testových výsledkov na základe štatistických analýz. V národných testoch sa každá správne/úspešne vyriešená úloha zásadne skóruje jedným bodom, pretože je to najvhodnejšie pri aplikácii metód matematickej štatistiky na ďalšie spracovanie výsledkov.

2.1. Štatistické charakteristiky

Medzipoložková korelácia *P. Bis.* (*Point Biserial*)

určuje vzťah medzi úspešnosťou riešenia konkrétnej jednej položky a úspešnosťou žiakov v riešení zvyšných položiek testu. Položky podľa *P. Bis.* rozdeľujeme do nasledovných skupín:

- záporná hodnota – položka nerozlišuje v teste menej úspešných žiakov od žiakov celkovo v teste úspešných,
- hodnota okolo 0 – veľmi slabá rozlišovacia schopnosť,
- hodnota väčšia ako 0,30 – dobrá rozlišovacia schopnosť.

Úlohy s výberom odpovede

sa uvádzajú v tabuľkách, kde v prvom riadku je hodnota *P. Bis.* každej možnosti, v druhom riadku podiel žiakov (p) a v treťom riadku počet žiakov (N), ktorí si vybrali danú možnosť. Žltou farbou je označený stĺpec so správnou odpoveďou. Posledný stĺpec (X) označuje žiakov, ktorí na úlohu neodpovedali. Položky s výberom odpovede hodnotíme podľa nasledovných kritérií:

1. podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší,
2. hodnota *P. Bis.* pri správnej odpovedi by mala byť hodnota kladná, väčšia ako 0,30,
3. hodnota *P. Bis.* pri nesprávnej odpovedi (distraktore) by mala byť hodnota záporná.

Nedodržanie týchto kritérií je v tabuľkách farebne zvýraznené.

V nasledujúcich tabuľkách prinášame príklady z analýzy distraktorov, ktoré názorne poukážu na dobré a problematické testové úlohy.

Tab. 1 | Analýza distraktorov položky s výberom odpovede

		A	B	C	D	X
1	<i>P. Bis.</i>	– ,33	,37	– ,07	– ,10	– ,04
2	<i>p</i>	,35	,57	,07	,01	,00
3	<i>N</i>	376,00	618,00	73,00	14,00	3,00

Analýza distraktorov úlohy svedčí o tom, že správnu odpoveď B si volila väčšina testovaných žiakov (*P. Bis.* +), distraktory si volili len žiaci v teste menej úspešní (*P. Bis.* –).

Tab. 2 | Analýza distraktorov položky s výberom odpovede

		A	B	C	D	X
1	<i>P. Bis.</i>	– ,17	,00	– ,09	,14	– ,02
2	<i>p</i>	,04	,29	,17	,50	,01
3	<i>N</i>	44,00	310,00	180,00	541,00	9,00

Z analýzy distraktorov vidno, že správnu odpoveď B si volilo menej žiakov ako distraktor D, ktorý má kladnú hodnotu a volili si ho aj žiaci v teste úspešní. Príčiny takejto voľby je nutné kvalitatívne analyzovať.

Tab. 3 | Analýza distraktorov položky s výberom odpovede

		A	B	C	D	X
1	<i>P. Bis.</i>	,12	– ,23	,14	,02	– ,06
2	<i>p</i>	,36	,30	,15	,17	,01
3	<i>N</i>	392,00	330,00	168,00	181,00	13,00

Z analýzy distraktorov vidno, že správnu odpoveď A si volilo síce najviac žiakov (*P. Bis.* +), ale aj distraktory C a D majú kladnú hodnotu, čiže si ich volili aj žiaci v teste úspešní. Tieto výsledky svedčia o nepochopení úlohy, textu alebo o nepozornom čítaní. Úloha si tak isto vyžaduje kvalitatívnu analýzu.

Obťažnosť / úspešnosť testovej úlohy

je dvojrozmerná. Jej cieľom nie je len zisťovať osvojenia si požadovaných vedomostí a zručností zahrnutých do obsahu vyučovania konkrétneho predmetu, ale aj to, akú náročnú kognitívnu operáciu dokáže žiak zvládnuť.

Úspešnosť žiaka

definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre). Položky podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti/úspešnosti rozdeľujeme do nasledovných skupín:

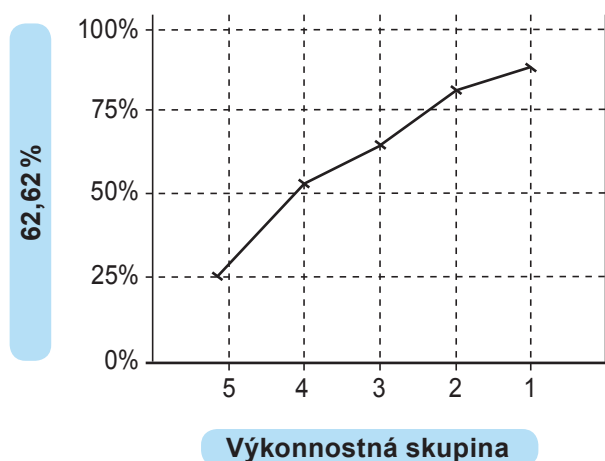
- od 0 do 20 % – veľmi obťažná,
- od 20 do 40 % – obťažná,
- od 40 do 60 % – stredne obťažná,
- od 60 do 80 % – ľahká,
- od 80 do 100 % – veľmi ľahká.

Citlivosť alebo diskriminačná sila položky

je schopnosť položky rozlíšiť úspešných a menej úspešných žiakov. Zoradených žiakov podľa úspešnosti v teste rozdelíme do piatich skupín. Citlivosť položky predstavuje rozdiel medzi priemernou úspešnosťou najlepšej a najslabšej pätiny testovaných žiakov. Citlivosť nižšiu ako 30 % považujeme za nedostatočnú, záporná hodnota identifikuje kritickú položku.

V nasledujúcich grafoch prinášame príklady na citlivosť/diskriminačnú silu úlohy.

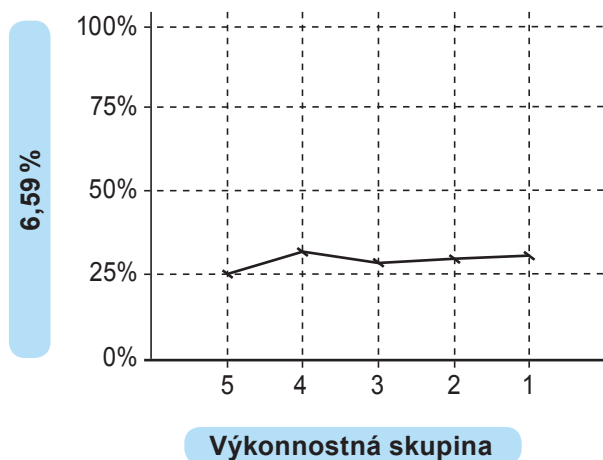
Graf 1 | Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf citlivosti potvrdzuje dobrú rozlišovaciu schopnosť úlohy. Úloha dobre odlišuje celkovo v teste úspešných žiakov od žiakov v teste menej úspešných.

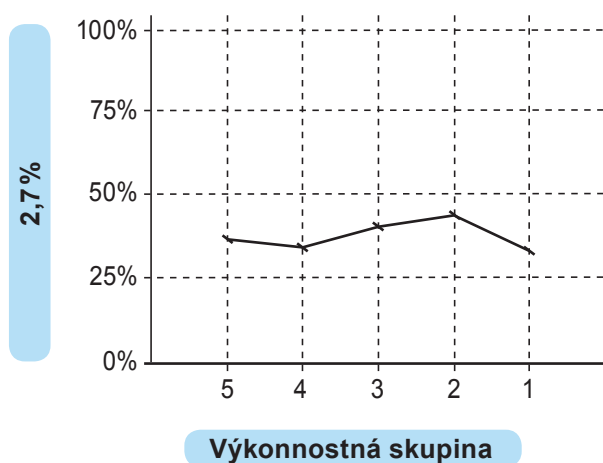

Graf 2 | Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na grafe distribúcie citlivosti vidieť, že úloha mala nedostatočnú citlivosť, nevedela rozlíšiť žiakov v teste úspešných od žiakov v teste menej úspešných.

Graf 3 | Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na grafe distribúcie citlivosti vidieť, že úloha mala zápornú citlivosť, prejavila sa ako kritická. Najlepší žiaci zo skupiny 1 dosiahli rovnaké výsledky alebo dokonca horšie ako žiaci najslabšej výkonnostnej skupiny 5.

Pri hodnotení testu na národnej úrovni sa venujeme aj vyhodnoteniu úloh, ktoré žiaci neriešili, alebo ich vynechali. Veľká nedosiahnutosť môže svedčiť o časovej náročnosti testu.

Neriešenosť položky je percentuálny podiel žiakov, ktorí na položku neuviedli žiadnu odpoveď.

Vynechanosť položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil.

Nedosiahnutosť položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek.

3. Charakteristika testov

Testy národného merania zo slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry vzdelávacieho stupňa ISCED 3 vznikajú so zámerom preveriť pomocou produktívnych kontextualizovaných úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

Testy sú určené žiakom všetkých typov stredných škôl, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku zo slovenského jazyka a literatúry, z maďarského jazyka a literatúry a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Pri tvorbe testov autori musia rešpektovať vyhlášku o ukončovaní štúdiá na stredných školách. Testy musia obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedať cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy. Pilotné testy, ktoré vznikli v projekte HKV, ako aj testy uverejnené v tejto zbierke zohľadňujú predpísaný čas 90 minút, určený na trvanie testovania.

V testoch sú úlohy vytvorené v súlade s platnou pedagogickou dokumentáciou, t. j. Štátnym vzdelávacím programom pre gymnáziá a cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov v jednotlivých predmetoch. Úlohy sú zostavené tak, aby neboli len typickými školskými úlohami, neoverovali len zapamätané vedomosti a naučené algoritmy. Majú sa nimi overovať vyššie poznávacie schopnosti žiakov, hĺbka vedomostí a zručností, schopnosť žiakov aplikovať poznatky či objavovať stratégie riešenia. Preto sú testy viac zamerané na čítanie s porozumením a logické myslenie, v testoch zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry aj na počúvanie s porozumením.

Okrem celkového porozumenia textu úlohy v teste overujú aj poznanie umeleckej literatúry z vlastného čítania, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe, štylistiky v rozsahu cieľových požiadaviek. Testové úlohy sa viažu na kontext, vychádzajú z publicistických, náučných a literárnych textov zo svetovej, slovenskej a maďarskej literatúry. Zastúpené sú texty lyrické, epické aj dramatické. V každom teste sa nachádza aj jedna ukážka nesúvislého textu (leták, reklama, tabuľka a pod.). Ku každému východiskovému autentickému, prípadne z didaktických dôvodov upravenému textu sa viaže súbor ôsmich otázok, z ktorých štyri sú uzavreté s alternatívnou možnosťou odpovede (výber odpovede zo štyroch možností, z ktorých len jedna je správna) a štyri otvorené, doplňovacie, ktoré vyžadovali krátku odpoveď. Medzi uzavretými úlohami sú aj úlohy s negatívnym výberom, z ktorých sa z predložených možností vyberá negatívna odpoveď.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do štyroch oblastí:

1. **čítanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
2. **jazyk**: lexikológia, morfológia, štylistika, syntax, zvuková stránka jazyka, pravopis, dejiny jazyka,
3. **literatúra**: literárna história, literárna teória,
4. **počúvanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov z vypočutej nahrávky na CD nosiči len v testoch zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

V špecifikačných tabuľkách testov pre vyučovacie jazyky a slovenský jazyk a slovenskú literatúru je vyjadrené konkrétne zastúpenie testových položiek podľa oblastí a kognitívnych procesov a poznatkov, čím sa zabezpečuje primeraná náročnosť testu a zaradenie rovnomerného počtu úloh nižšej kognitívnej náročnosti a vysokej náročnosti. Rovnako je tu pomenovaný zámer autorov testu vychádzajúci z platných pedagogických dokumentov.

Úlohy k jednotlivým textom v teste boli zoradené podľa náročnosti od najľahších po najťažšie:

- úlohy na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradovanie, zoradovanie, triedenie, porovnávanie, jednoduchá aplikácia), $w = 1$,
- úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, vysvetľovanie, hodnotenie, dokazovanie, overovanie), $w = 2$,
- úlohy vyžadujúce tvorivý prístup (tvorba hypotézy, zložitejšia aplikácia, riešenie problémových situácií, objavovanie nových myšlienok a vzťahov), $w = 3$.

Testy, s ktorými sa stretnete v zbierke, sa okrem pomeru úloh s výberom odpovede a otvorených úloh líšia od testov externej časti maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov a slovenského jazyka a slovenskej literatúry aj počtom východiskových testov a tým aj počtom úloh. Východiskových textov je sedem, ku každému textu sa viažu štyri úlohy s výberom odpovede a štyri otvorené úlohy, spolu 56. Každá správna odpoveď sa hodnotí 1 bodom, za nesprávnu, čiastočne správnu a žiadnu odpoveď dostane žiak 0 bodov. Na konci každého testu sa nachádza časť testu, ktorá obsahuje úlohu s dlhšou štruktúrovanou odpoveďou. Touto úlohou testujeme komunikačnú kompetenciu písanie. Od žiaka sa očakáva kratšie písomné vyjadrenie na danú tému. Táto úloha sa hodnotí 8 – 0 bodmi, podľa kritérií na hodnotenie, ktoré uvádzame v kľúči správnych odpovedí. Spolu môže žiak získať 64 bodov.

4. Špecifikačné tabuľky, testy a kľúče správnych odpovedí

Zo špecifikačných tabuliek z vyučovacích jazykov a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry vyčítame číslo úlohy (1 – 56), typ úlohy (uzavretá – U, otvorená – O), špecifický cieľ úlohy, ktorý nás oboznamuje s oblasťou testovaného učiva úlohy (napr. čítanie s porozumením a využitie vedomostí o známom texte; aplikovať vedomosti zo syntaxe; aplikovať vedomosti z teórie literatúry a pod.). Úlohy sa často prekrývajú (čítať s porozumením a aplikovať vedomosti z teórie literatúry; aplikovať vedomosti zo syntaxe, teórie literatúry, zvukovej stránky jazyka a štylistiky...).

Špecifikačné tabuľky ďalej oboznamujú s autorským zámerom, t. j. čo chcú autori úlohou skúšať (napr. interpretácia textu; frazeologizmy; kontrast; slovesný spôsob a pod.), myšlienkovými operáciami, t. j. taxonómiou učebných úloh (napr. reprodukcia, aplikácia, analýza, dedukcia...) a obťažnosťou, náročnosťou, teda váhou poznávacích operácií (1 – 3). V špecifikačnej tabuľke zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry sú prvé tri texty (úlohy 1 – 24) venované počúvaniu s porozumením.

4.1. Slovenský jazyk a literatúra

Pred samotnou tvorbou testu autori vypracovali špecifikačnú tabuľku zostavenú na základe kvalitatívnej a kvantitatívnej analýzy učebných osnov predmetu slovenský jazyk a literatúra, ktoré sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu. Testové položky boli rozdelené do kognitívnych úrovní. Úlohy rešpektujú rámec cieľových požiadaviek z tohto predmetu.

4.1.1. Špecifikačná tabuľka k testu

Tab. č. 4 | Špecifikačná tabuľka k testu zo SJL

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
1	U	využiť vedomosti o známom texte	interpretácia	reprodukcia	1
2	U	využiť vedomosti o známom texte a aplikovať vedomosti z lexikológie	frazeologizmy	aplikácia	2
3	U	využiť vedomosti o známom texte	interpretácia	reprodukcia	1

Tabuľka č. 4 pokračuje na strane 20

Pokračovanie tabuľky č. 4 zo strany 19

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
4	U	využiť vedomosti o známom texte a aplikovať vedomosti z teórie literatúry	kontrast	analýza	2
5	O	aplikovať vedomosti z lexicológie	pomenovania príbuzenských vzťahov	aplikácia	2
6	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	príslovkové určenie	aplikácia	2
7	O	čítať s porozumením a aplikovať vedomosti z lexicológie	hovorové slová	aplikácia	2
8	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	priradovací sklad	aplikácia	2
9	U	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	veršový systém	aplikácia	2
10	U	čítať s porozumením a aplikovať vedomosti z teórie literatúry	interpretácia, motív	dedukcia	2
11	U	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	metafora	aplikácia	2
12	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
13	O	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
14	O	aplikovať vedomosti z morfológie	slovesný spôsob	aplikácia	2
15	O	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
16	O	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
17	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
18	U	využiť vedomosti z dejín literatúry	Shakespeare	reprodukcia	1
19	U	aplikovať vedomosti zo syntaxe	citát	aplikácia	2
20	U	aplikovať vedomosti zo syntaxe, teórie literatúry, zvukovej roviny jazyka, štylistiky	časomiera, slabika, strofa	aplikácia	2

Tabuľka č. 4 pokračuje na strane 21

Pokračovanie tabuľky č. 4 zo strany 20

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
21	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	odsek	aplikácia	2
22	O	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	3
23	O	čítať s porozumením a aplikovať vedomosti z lexikológie	interpretácia, synonymá	aplikácia	2
24	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	prívlastky	aplikácia	2
25	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
26	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
27	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	lexikografia	aplikácia	2
28	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	skracovanie slov	aplikácia	2
29	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	viacnásobný vetný člen	aplikácia	2
30	O	čítať s porozumením	práca s informáciami	analýza	3
31	O	aplikovať vedomosti z morfológie	nesklonné podstatné mená	aplikácia	2
32	O	aplikovať vedomosti zo štylistiky	výkladový slohový postup	aplikácia	2
33	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
34	U	aplikovať vedomosti z pravopisu	písanie veľkých písmen	aplikácia	2
35	U	využiť vedomosti z dejín literatúry	chronológia	reprodukcia	1
36	U	využiť vedomosti z teórie literatúry	bájka	reprodukcia	1
37	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	vedľajšie vety	aplikácia	2
38	O	využiť vedomosti z teórie literatúry	žánre drámy	reprodukcia	1

Tabuľka č. 4 pokračuje na strane 22

Pokračovanie tabuľky č. 4 zo strany 21

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
39	O	aplikovať vedomosti z lexikológie a morfológie	antonymum, všeobecné	aplikácia	2
40	O	aplikovať vedomosti z morfológie	pomnožné podstatné mená	aplikácia	2
41	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
42	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
43	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
44	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
45	O	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
46	O	aplikovať vedomosti zo zvukovej roviny jazyka	vokalizované predložky	aplikácia	2
47	O	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
48	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	interpunkčné znamienka	reprodukcia	1
49	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
50	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	3
51	U	aplikovať vedomosti zo štylistiky	vyhláška	reprodukcia	1
52	U	aplikovať vedomosti z morfológie	stupňovanie prídavných mien	aplikácia	2
53	O	aplikovať vedomosti zo zvukovej roviny jazyka a z pravopisu	rytmický zákon	aplikácia	2
54	O	aplikovať vedomosti zo zvukovej roviny jazyka	znelostná asimilácia	aplikácia	2
55	O	čítať s porozumením a aplikovať vedomosti z lexikológie	interpretácia, synonymá	analýza	2
56	O	aplikovať vedomosti z morfológie	častice	aplikácia	2

4.1.2. Test

1. ČASŤ
TESTU

UKÁŽKA 1

Martin Kukučín – Keď báčik z Chochoľova umrie
(úryvok)

Na Pavla bol v Zámostí jarmok, bola na ňom i Katrena Juráňová. Ondrej jej kúpil kúdeľ vyliatu olovom, mosadzou obitú, a k tomu takú kotúľku, akú ešte žiadna nevesta v Domaniciach nevidela.

Keď mu Juráň dohovára, načo to všetko, starý Ondrej pohodil rukou: „Mám z čoho. Povedali ste, že desiatku nikdy neuvidím, a tu je. Aduš mi ju dnes ráno vrátil.“

„Hm...“ odpovedal Juráň. „Možno bude pravda, že sa mu tá nátura prevráti.“

Na Turíce v tom istom roku náhle umrel dekan v Chochoľove. Jeho pohreb bol veľký. Boli na ňom všetci kňazi a učitelia z celého vidieka. Mŕtve telo pochovali v Domaniciach pod jasene. Syn jeho sestry plakal nad jeho truhlou ako dieťa. Jedni hovorili, že preto, lebo Aduš zostal na ľade; iní, že mu bolo ľúto, že musel ujca pochovať na takú pustatinu, medzi zrúcaniny starého blahobytu.

01! Na základe poviedky *Keď báčik z Chochoľova umrie* rozhodnite, v ktorej možnosti je uvedený dôvod, prečo Ondrej kúpil Katrene Juráňovej kúdeľ.

- (A) Pretože Katrena bola jeho nevestou.
- (B) Pretože Juráň mu pomohol dostať späť desiatku.
- (C) Pretože Juráňovci mu poskytli nocľah.
- (D) Pretože rád udržiaval s ľuďmi dobré vzťahy.

02! Frazeologizmus v slovnom spojení *Aduš zostal na ľade* v kontexte poviedky *Keď báčik z Chochoľova umrie* znamená, že

- (A) Aduš ostal v Domaniciach sám ako prst.
- (B) Adušovi sa prestalo v gazdovaní dariť.
- (C) Aduš ostal bez očakávaných prostriedkov.
- (D) Aduš nemal k mŕtvemu veľmi blízky vzťah.

03! Do ktorej spoločenskej vrstvy patrí postava starého Ondreja z poviedky *Keď báčik z Chochoľova umrie*?

- (A) Bol zeman.
  - (B) Bol kupec.
  - (C) Bol sluha.
  - (D) Bol sedliak.
-

04! Pri stvárnení charakterov Aduša Domanického a Ondreja Trávu využil Martin Kukučín v poviedke *Keď báčik z Chochoľova umrie*

- (A) hyperbolu.
  - (B) paralelu.
  - (C) alegóriu.
  - (D) kontrast.
-

05! Vypíšte z ukážky 1 všetky slová/slovné spojenia, ktoré označujú príbuzenský vzťah medzi Adušom Domanickým a dekanom z Chochoľova.

06! Koľko príslovkových určení sa nachádza v nasledujúcom súvetí?

Na Pavla bol v Zámostí jarmok, bola na ňom i Katrena Juráňová.

07! Vo zvýraznenej časti nasledujúcej vety zmeňte hovorové výrazy na neutrálne slová súčasnej slovenčiny.

Možno bude pravda, že sa mu tá nátura prevráti.

08! Ktorý druh skladu tvoria zvýraznené slová vo vete *Boli na ňom všetci kňazi a učítelia?*

UKÁŽKA 2

Janko Kráľ – Jarná pieseň

(úryvok)

*Zakukala kukulienka jarnú, čerstvú nôtu,
 vyvolala zas celý svet ospalý k životu.
 Slobody hlas mocný budí zase všetky zeme:
 a my chlapci podtatranskí či sedieť budeme?
 Tajná sila všetky hate a prekážky borí:
 a nás slabých majú vysmiať naše zrutné hory?*

*Hýbajú sa Podtatrancí, spríbuznené rody,
 nad Slovanstvom prebudeným **svitá deň slobody.**
 Niet krajšieho v svete mena ak' sloboda svätá,
 všemohúce toto meno nikto nezahatá!
 Pohynuli naši bratia za to meno skazou –
 ale z mohýl ich vychodia zástupy víťazov.*

*Hej, sloboda, krásne meno – svetu na závade!
 Bračekovci naši drahí, vrahovia sú všade:
 jeden prosto, druhý zboka, tretí v stranu inú
 chcjú zničiť našu drahú slovenskú rodinu.*

*Ej, zakukaj, kukulienka, jarnú, rezkú nôtu,
 vyvolaj len všetky sily slovanské k životu!
 A vy, bratia naši rodní, roztratení v svete,
 zlorečené vaše meno, keď sa nehýbete!
 Poajte si bratské ruky k veľkému životu –
 kukučka nám bude kukať novú, rezkú nôtu!*

09! Ktorý veršový systém uplatnil Janko Kráľ v básni *Jarná pieseň*?

- (A) sylabotonický
- (B) časomerný
- (C) sylabický
- (D) voľný verš

- 10!** V ktorej z nasledujúcich možností je uvedený hlavný motív úryvku básne *Jarná pieseň*?
- (A) Smútok z neslobody slovenského národa.
 (B) Viera v skoré dosiahnutie národnej slobody.
 (C) Výzva, aby sa Slováci vysmiali svojim nepriateľom.
 (D) Spomienka na Slovákov, ktorí padli rukou vrahov.
-
- 11!** Ktorý umelecký prostriedok predstavujú zvýraznené slová v ukážke 2?
- (A) metonymia
 (B) metafora
 (C) personifikácia
 (D) symbol
-
- 12!** V ktorej možnosti sú správne uvedené prvé slová z dvojveršia úryvku básne *Jarná pieseň*, v ktorých Janko Kráľ zapája snahy Slovákov do širšieho slovanského kontextu?
- (A) *Niet; všemohúce*
 (B) *Pohynulí; ale*
 (C) *Hej; Bračekovci*
 (D) *Hýbajú; nad*
-
- 13!** Vypíšte z úryvku básne *Jarná pieseň* slovo, ktorým Kráľ pomenoval to, čo mnohým ľuďom prekáža, čo mnohých ľudí dráždi.
-
- 14!** Ktorá slovesná gramatická kategória v poslednej strofe úryvku básne *Jarná pieseň* zosilňuje naliehavosť výzvy na zmenu?
-
- 15!** Vypíšte z úryvku básne *Jarná pieseň* prvé slovo z verša, v ktorom básnik hovorí o ohrození národnej slobody.
-
- 16!** Vypíšte z ukážky 2 slovo, ktoré vyjadruje stotožnenie sa básnika s národným hnutím.
-

UKÁŽKA 3

Otakar Krásenský – Pozitívne správanie

(úryvok, upravené)

Stáva sa, že aj poctivo sa snažiaci pracovník môže mať mnohých nepriateľov. Väčšinou sú to závistliví ľudia, ktorí sa nemôžu zmieriť s úspechmi dotyčného. Je na čestnosti a svedomitosti ostatných, najmä ich nadriadených, aby vedeli správne posúdiť situáciu a aby neprepadli falošným obvineniam.

Nesprávnym a možno zúfalým spôsobom riešenia problémov takýchto nešťastníkov je anonym. Keď si niekto myslí, že ide o novodobý jav, je na omyle. Už najslávnejší všetkých dôb William Shakespeare sa začiatkom 17. storočia vyjadril, že „**anonym nikdy za nič nestojí, ved' sám svoje meno za nič nemá**“. Počas svojej mnohoročnej praxe som prešetroval veľa anonymov a vždy som sa snažil, aby ma ich text vopred nezvádzal k nesprávnemu záveru. K problému som pristupoval vždy nezaujato a záver som si urobil až na základe objektívneho prešetrenia a vlastného úsudku.

17! Z ukážky 3 vyplýva, že

- (A) jej autor odsudzuje písanie anonymných listov ako prejav nezdravého úsudku.
- (B) každý poctivý pracovník má na svojom pracovisku okolo seba závistlivých ľudí.
- (C) jej autor pri riešení problémov využíva svoje analytické schopnosti.
- (D) písanie anonymných udaní na pracovisku je pre ich autorov výhodné.

18! Na zakryté miesto v ukážke 3 patrí slovo

- (A) esejista.
- (B) dramatik.
- (C) prozaik.
- (D) filozof.

19! Zvýraznený text v ukážke 3 predstavuje

- (A) citát.
- (B) parafrázu.
- (C) odkaz.
- (D) vsuvku.

20! V ktorej možnosti sa nachádza pojem, ktorý nesúvisí s ostatnými?

- (A) časomiera, slabika, strofa
  - (B) morfológia, syntax, fonetika
  - (C) odsek, výstup, kapitola
  - (D) anotácia, marginálie, abstrakt
-

21! Ktorým slovom by rozdelením druhého odseku logicky začínal tretí odsek ukážky 3?

22! Vypíšte z ukážky 3 slovné spojenie pomenúvajúce ľudí, ktorých O. Krásenský nazval aj *nešťastníkmi*.

23! Vypíšte z ukážky 3 slovné spojenie, ktoré má rovnaký význam ako slovo **klamstvo**.

24! Koľko prívlastkov sa nachádza v nasledujúcej vete z ukážky 3?

Nesprávnym a možno zúfalým spôsobom riešenia problémov takýchto nešťastníkov je anonym.

UKÁŽKA 4

Ukážka 4a

Kveta Dašková – Slová z dovozu

(úryvok)

Dr.

Doktor je latinské slovo. No doktor dnes, včera a predvčerom nie je ten istý. Predvčerom, čiže v starovekom Ríme, bol doctor (doktor) učiteľ na vyššej škole (docere je po latinsky učiť), zvaný tiež profesor, rhetor (retor) alebo philosophus (filozofus).

Včera, čiže v stredoveku, vlastne až dosť k jeho koncu, udeľovali titul doctor vynikajúcim učencom. V Taliansku, kde vznikli prvé univerzity, asi od polovice 12. storočia tak nazývali univerzitných učiteľov, ktorí prednášali rímske právo. Odtiaľ sa postupne titul doctor rozšíril ako akademická hodnosť aj do iných vedných odborov.

Z povedaného azda dosť zreteľne vyplýva, že Dr. je skratka latinského doctor a že je to dnes všeobecná skratka bez bližšieho určenia, o doktora akého vedného odboru ide.

Ukážka 4b

(úryvok, upravené)

Podľa stupňa zdomácnenia sa slová cudzieho pôvodu rozdeľujú do troch skupín:

- 1. úplne zdomácnené slová – sú to slová, ktoré sa píšu podľa zásad slovenského pravopisu, a to v zhode so svojou dnešnou výslovnosťou v spisovnej slovenčine, napr. gavalier, inžinier, kríza, profesor,*
- 2. čiastočne (neúplne) zdomácnené slová – sú to slová, ktoré sa píšu zväčša podľa zásad slovenského pravopisu v zhode so svojou vžitou slovenskou výslovnosťou, zachovávajú si však niektoré znaky pôvodného písania, napr. chirurg, nymfa, syntax, xylofón,*
- 3. nezdomácnené slová – sú to slová, ktoré sa používajú v pôvodnej podobe a často sa vyznačujú tým, že sú čiastočne alebo úplne nesklonné, napr. derby, kanoe, jury, sujet.*

- 25!** Z ukážky 4a vyplýva, že slovo *doktor*
- (A) je latinského pôvodu a jeho vznik sa spája s rozvojom univerzít v starovekom Ríme.
  - (B) vzniklo v stredoveku a týmto titulom pomenúvali najvýznamnejších učencov.
  - (C) od čias starovekého Ríma označuje špecialistov na výklad rímskeho práva.
  - (D) je akademický titul a používa sa dnes vo viacerých vedných disciplínach.
-

- 26!** Z ukážok 4a a 4b vyplýva, že
- (A) slová z latinčiny sa rozdeľujú len do dvoch skupín podľa fázy zdomácnenia.
  - (B) slová profesor a rétor sa prispôbili slovenskému pravopisu a výslovnosti.
  - (C) latinská skratka Dr. patrí medzi pôvodné nezdomácnené nesklonné slová.
  - (D) doktori a chirurgovia pôsobili až do konca stredoveku na vyšších školách.
-

- 27!** V ktorej možnosti je uvedený názov knihy patriaci na zakryté miesto v ukážke 4b?
- (A) Synonymický slovník
  - (B) Pravidlá slovenského pravopisu
  - (C) Slovník cudzích slov
  - (D) Malý frazeologický slovník
-

- 28!** V ktorej možnosti je správne utvorená skratka?
- (A) profesor – Profs.
  - (B) chirurg – Chir.
  - (C) inžinier – Ing.
  - (D) magister – Magr.
-

- 29!** Vypíšte z prvého odseku ukážky 4a jeden príklad na viacnásobný vetný člen.
-

- 30!** Na základe ukážky 4b napíšte číslo skupiny, do ktorej podľa stupňa zdomácnenia patrí slovo *doktor* z ukážky 4a.
-

- 31!** Vypíšte z ukážky 4b dve podstatné mená, ktoré nemenia svoj tvar.
-

- 32!** Ktorý slohový postup prevláda v ukážkach 4a a 4b?
-

UKÁŽKA 5

Umberto Eco – Meno ruže

(úryvok)

„Hovorilo sa o smiechu,“ povedal Jorge odmerane. „Pohania písali komédie, aby rozosmiali divákov, a tým páchali zlo. Náš PÁN JEŽIŠ nikdy nerozprával komédie a bájky, ale iba jasné podobenstvá, ktoré nás obrazným spôsobom učia, ako si máme zaslúžiť raj, tak nech sa aj stane.“

„Prekvapuje ma,“ povedal Viliam, „prečo ste taký zaujatý proti myšlienke, že by sa Kristus mohol smiať. Ja si myslím, že smiech, tak ako aj verejné kúpele, dobre lieči telesné šŕavy a iné chorobné stavy, najmä melanchóliu.“

-
- 33!** Ktoré z uvedených tvrdení vyplýva z ukážky 5?
- (A) Jorge je obhajcom smiechu, pretože sa mu páčia staroveké komédie.
  - (B) Viliam je obhajcom smiechu, lebo podľa neho môže liečiť choroby.
  - (C) Jorge je proti smiechu, lebo nemá rád pohanov, ktorí páchajú zlo.
  - (D) Viliam je obhajcom smiechu, pretože za ním netreba chodiť do kúpeľov.
-
- 34!** V ktorej možnosti sa nachádza slovné spojenie PÁN JEŽIŠ z ukážky 5 napísané pravopisne správne?
- (A) Pán Ježiš
  - (B) pán Ježiš
  - (C) Pán ježiš
  - (D) pán ježiš
-
- 35!** V ktorej možnosti sú zoradené literatúry jednotlivých období v správnom chronologickom poradí?
- (A) stredoveká literatúra, baroková literatúra, renesančná literatúra
  - (B) klasicistická literatúra, renesančná literatúra, romantická literatúra
  - (C) romantická literatúra, realistická literatúra, postmoderná literatúra
  - (D) stredoveká literatúra, klasicistická literatúra, renesančná literatúra
-
- 36!** Ktorý z nasledujúcich literárnovedných pojmov sa neviaže na žáner bájky?
- (A) inotaj
  - (B) refrén
  - (C) satira
  - (D) poučenie

37! Určte typ vedľajšej vety v nasledujúcom súvetí.

Ja si myslím, že smiech lieči melanchóliu.

38! Vypíšte z ukážky 5 názov literárneho žánru, ktorý patrí do iného literárneho druhu než ostatné žánre spomenuté v texte.

39! Napíšte neutrálne antonymum k všeobecnému podstatnému menu z prvej vety ukážky 5.

40! Vypíšte z ukážky 5 pomnožené podstatné meno.

UKÁŽKA 6

Ako zabrániť detskej obezite – novinky zo štúdie IDEFICS

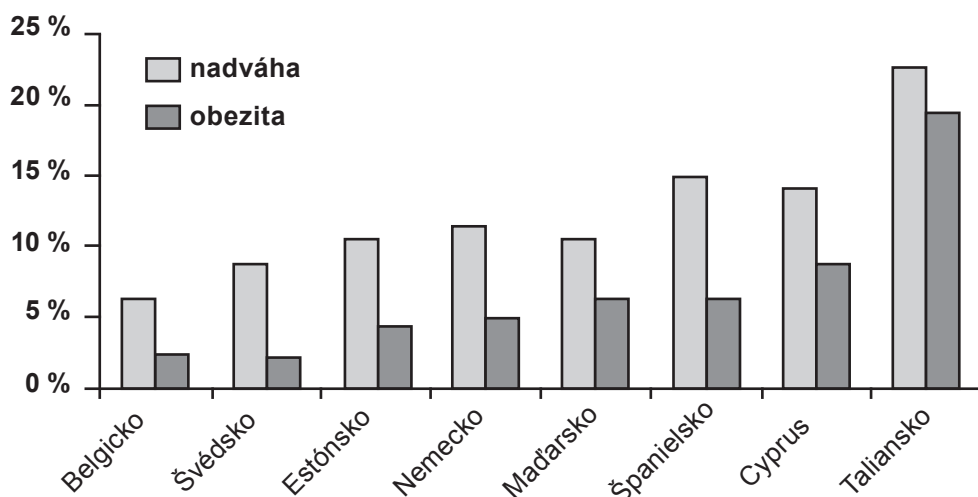
Jednoduchou cestou boja proti detskej obezite môže byť vytvorenie prostredia s dostatkom zelene, športových areálov a ihrísk, ktoré budú deti motivovať na cvičenie. Zároveň rodičia musia zabezpečiť deťom dostatočne dlhý spánok v noci. Toto sú nedávne výsledky projektu IDEFICS, ktorý skúma vplyv výživy, životného štýlu a spoločenského prostredia na zdravie európskych detí vo veku 2 – 10 rokov.

Žiadne švédske dieťa – v súlade s kultúrnymi návykmi – neuviedlo, že konzumuje viac ako 3 cukríky za týždeň. Takmer 40 % švédskych detí uviedlo, že aspoň raz denne konzumuje čerstvé ovocie. Toto správanie úzko súvisí s vyváženou stravou obsahujúcou množstvo ovocia a zeleniny.

Jedným z kľúčových výsledkov štúdie IDEFICS je poznatok, že existuje výrazná súvislosť medzi trvaním spánku a rizikom vzniku nadváhy a obezity. U predškolských detí, ktoré spávali v noci menej ako 9 hodín, bolo významne vyššie riziko, že budú mať nadváhu. Potenciálny čas spania trávili deti zvyčajne sledovaním TV alebo videohrami. Toto sa vzťahuje hlavne na chlapcov.

Štúdia IDEFICS ukázala, že deti, ktoré sa viac pohybovali (športovali alebo chodili do školy pešo/na bicykli), a deti, ktoré trávili pred obrazovkou (TV, DVV, počítač) menej ako 14 hodín týždenne, boli menej náchylné na nadváhu či obezitu.

(<http://www.itnews.sk/spravy/biznis/2012-02-03/c146456-ako-zabranit-detskej-obezite-novinky-zo-studie-idefics>, upravené.)

Výskyt detskej nadváhy a obezity v krajinách sledovaných v rámci IDEFICS

- 41!** Z ukážky 6 vyplýva, že najviac obéznych detí sa nachádza
- (A) v strednej Európe.
  - (B) v južnej Európe.
  - (C) v severnej Európe.
  - (D) v západnej Európe.
-

- 42!** Podľa štúdie IDEFICS je vhodné bojovať proti nadváhe detí
- (A) motivačnými prednáškami v školskom prostredí.
  - (B) podnetnými besedami s rodičmi obéznych detí.
  - (C) zaradením zaujímavých animácií do programu televízie.
  - (D) vytváraním lákavého prostredia pre pohybové aktivity.
-

- 43!** Z ukážky 6 vyplýva, že
- (A) medzi pravidelným spánkom a rizikom vzniku obezity existujú súvislosti.
  - (B) preferovanie stravy bohatej na vitamíny pred sacharidmi znižuje nadváhu.
  - (C) deti, ktoré trávajú pri televízii viac ako 10 hodín týždenne, nemajú nadváhu.
  - (D) kultúrne návyky v severských krajinách podporujú vznik detskej obezity.
-

- 44!** Ktorá krajina má podľa ukážky 6 najmenší rozdiel medzi počtom obéznych detí a detí s nadváhou?
- (A) Portugalsko
  - (B) Maďarsko
  - (C) Taliansko
  - (D) Cyprus
-

- 45!** Ktorá skupina detí v predškolskom veku podľa ukážky 6 uprednostňuje videohry pred spánkom?
-

- 46!** Vypíšte z prvého odseku ukážky 6 jednu vokalizovanú predložku.
-

- 47!** V ktorej sledovanej krajine je podľa ukážky 6 najmenej obéznych detí?
-

- 48!** Pomenujte interpunkčné znamienko, ktoré v druhom odseku ukážky 6 vyčleňuje vo vete vsuvku.
-

UKÁŽKA 7

Peter Karvaš – Absolútny zákaz*(úryvok, upravené)*

ADAM: *Vážení priateľ, žiadna vyhláška nie je námet na akademickú diskusiu. Je to jednoducho oficiálny dokument s platnosťou nariadenia, hm?*

OTEC: *Najčudnejšie na tom je, že sa tam vlastne všetkým zakazuje hľadiť z okna. Keby niektorým – keby niektorým áno a niektorým nie – nepoviem nič. To je čosi iné. Keby jasne určili, kto sa smie dívať z okna a kto nie, kedy áno a kedy nie, prosím, to tu už bolo, to má nejaký zmysel. Ale nikto? Celkom nikto? A nikdy? Tomu nerozumiem...*

ANDREJ: *Ale prečo – prečo vlastne?*

OTEC: *No iba toho papiera čo sa minulo! Hory a lesy! Miliardové hodnoty!*

ADAM: *Pod'me na koreň veci. Aký je z toho úžitok, keď sa pozeráme z okna? Národohospodársky? Spoločenský? Zdravotnícky? – Počúvam vás.*

ANDREJ: *Dívam sa z okna, keď... čo ja viem, keď sa mi zachce.*

ADAM: *Aha! „Zachce!“ Rozoberte to slovo!*

ANDREJ: *A načo? Človek sa díva z okna, keď má chuť dívať sa z okna. Keď mu to robí radosť.*

ADAM: *Slovom z čisto subjektívnych príčin. Bez ohľadu na všetko ostatné! A na ostatných!*

49! Postavy v ukážke 7 riešia/vyjadrujú svoj názor na

- (A) závažný celospoločenský problém.
- (B) zmysluplnosť prijatého nariadenia.
- (C) čiastočnú ekologickú katastrofu v krajine.
- (D) právoplatnosť existujúcej právnej normy.

50! Ktorá z nasledujúcich možností vyplýva z ukážky 7?

- (A) Postavy objektívne hodnotia vzniknutú situáciu.
- (B) Prijatie oficiálneho dokumentu podporuje diskusiu o ňom.
- (C) Rozhodnutie výkonnej moci platí pre všetkých bez výnimky.
- (D) Postavy pochopili úžitok prijatého nariadenia pre všetkých.

51! Vyhláška je útvarom

- (A) náučného štýlu.
- (B) administratívneho štýlu.
- (C) rečníckeho štýlu.
- (D) publicistického štýlu.

52! Ktoré z nasledujúcich prídavných mien z ukážky 7 sa dá stupňovať?

- (A) *subjektívny*
- (B) *absolútny*
- (C) *zdravotnícky*
- (D) *národohospodársky*

53! Vypíšte z prvej Adamovej repliky slovo, v ktorom sa uplatňuje rytmický zákon.

54! Vypíšte z nasledujúcej vety slová, v ktorých sa uplatňuje znelostná asimilácia/ spodobovanie.

Aký je z toho úžitok, keď sa pozeráme z okna?

55! Vypíšte z ukážky 7 slovo, ktoré je použité v rovnakom význame ako slovo *analyzovať*.

56! Ktorá postava má v ukážke 7 prehovor začínajúci sa dvoma časticami?

2. ČASŤ TESTU

Predstavte si nasledujúcu situáciu. Ste vlastníkom bytu, ktorý chcete dať do prenájmu. Zoštylizujte inzerát, v ktorom poskytnete potenciálnym záujemcom 7 informácií, ktoré by mohli podporiť ich záujem o prenájom vášho bytu. Nezabudnite váš inzerát zaujímavo označiť.

(*Poznámka*: rozsah: 8 – 10 viet; čas na vypracovanie: 10 – 12 minút; maximálny možný zisk bodov: 8)

KONIEC
TESTU

4.1.3. Kľúč správnych odpovedí

Tab. 5 | Kľúč správnych odpovedí zo SJL k úlohám s výberom odpovede

Číslo úlohy	Odpovede	Číslo úlohy	Odpovede
01	C	27	B
02	C	28	C
03	B	33	B
04	D	34	A
09	C	35	C
10	B	36	B
11	B	41	B
12	D	42	D
17	C	43	B
18	B	44	C
19	A	49	B
20	A	50	C
25	D	51	B
26	B	52	A

Tab. 6 | Kľúč správnych odpovedí zo SJL k úlohám s krátkou odpoveďou

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
05	syn jeho sestry, ujca/ujec/ujjo	Musia byť obe odpovede!
06	3/tri	
07	povaha sa zmení	Uznať aj: charakter/osobnosť sa zmení.
08	priraďovací (sklad)	
13	sloboda	
14	(rozkazovací) spôsob	
15	Bračekovci (naši drahí...)/ chcejú (zničiť...)	Stačí len 1 odpoveď.
16	my/nás	Uznať aj: naši/našu.
21	Počas/počas	
22	závistliví ľudia	
23	falošným obvineniam/ falošné obvinenie	
24	6/šesť	
29	dnes, včera, predvčerom//profesor, rhetor/retor, philosophus/filozofus	Jedna dvojica (alebo celá trojica) slov.
30	do prvej skupiny/do 1. skupiny/ 1. skupina/1./1	
31	derby, kanoe, jury	Uznať ktorékoľvek dve z uvedených slov.
32	výkladový	

Tabuľka č. 6 pokračuje na strane 40

Pokračovanie tabuľky č. 6 zo strany 39

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
37	predmetová	
38	komédia	
39	plač/plači//nárek/náreku	Stačí len 1 odpoveď.
40	kúpele	
45	chlapci	
46	vo	
47	vo Švédsku/Švédsko	
48	pomlčka	
53	žiadna/oficiálny	Stačí len 1 odpoveď.
54	z/z (toho); keď/keď (sa)	Uznať, len keď sú obe predložky.
55	Rozoberte/rozoberte	Uznať aj tvar rozobrať.
56	otec/postava otca	

4.1.4. Kritériá na hodnotenie 2. časti testu, úlohy s dlhšou štruktúrovanou odpoveďou

Žiaci majú uviesť 7 informácií, pričom každá je hodnotená 1 bodom. Informácie označené hviezdikou sú povinné (zároveň sa vždy hodnotí aj pravopis). Uvádzame príklad ďalších informácií, ktoré môžu žiaci uviesť.

1. Označenie, značka/názov inzerátu*
2. Kde sa byt nachádza*
3. Čo je predmetom prenájmu – byt, dom*
4. Čo sa nachádza v okolí – napr. inžinierske siete, obchody, školy a pod.
5. Odkedy je byt k dispozícii na prenájom
6. Stav bytu – napr. po rekonštrukcii, v pôvodnom stave, novostavba a pod.
7. Cena alebo spôsob platby, alebo poznámka Cena dohodou
8. Kontakt na seba* – napr. mobil

* Pravopis – dať 1 bod, ak sa v inzeráte vyskytne 0 – 2 chyby. V inom prípade 0 bodov.

Maximálny počet bodov za úlohu je 8.

4.2. Maďarský jazyk a literatúra

Aj špecifikačná tabuľka z maďarského jazyka a literatúry rešpektuje Štátny vzdelávací program z tohto predmetu a korešponduje s Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry.

4.2.1. Špecifikačná tabuľka k testu

Tab. 7 | Špecifikačná tabuľka k testu z MJL

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obt'aznosť úlohy
1	U	čítanie s porozumením	porozumenie textu	porozumenie	1
2	U	čítanie s porozumením	pochopenie časti citátu	porozumenie	1
3	U	čítanie s porozumením	logické uvažovanie	hodnotenie	2
4	U	čítanie s porozumením a poznámky zo štylistiky	správne preštylizovanie danej časti citátu	objavovanie myšlienok a vzťahov	3
5	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	maďarské pomenovanie literárneho smeru	dedukcia	2
6	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	poznanie autorov a ich diel v danom literárnom období	dedukcia	2
7	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	literárno-historické poznatky	aplikácia	1
8	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	poznanie autorov a ich diel v danom literárnom období	dedukcia	2
9	U	čítanie s porozumením	porozumenie textu	porozumenie	1

Tabuľka č. 7 pokračuje na strane 42

Pokračovanie tabuľky č. 7 zo strany 41

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
10	U	aplikovať vedomosti z lexicológie	ustálené slovné spojenie v umeleckom texte	zoraďovanie	1
11	U	čítanie s porozumením	umelecký rozbor diela	vysvetľovanie	2
12	U	čítanie s porozumením	rôzne interpretácie dôležitej myšlienky v citáte	objavovanie myšlienok a vzťahov	3
13	O	čítanie s porozumením	pochopenie časti citátu	pochopenie	1
14	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	literárno-historické poznatky	určovanie	2
15	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	spojenie autora, diela a začlenenie literárneho obdobia	syntéza	2
16	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	zásady maďarského pravopisu v praxi	zaradenie	2
17	U	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	poznatky z oblasti jazyk a komunikácia	overovanie	2
18	U	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	verbálne a neverbálne znaky v texte	hodnotenie	2
19	U	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	metakomunikácia v reči	indukcia	2
20	U	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	úloha intonácie v reči	určovanie	2
21	O	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	pochopenie časti citátu	porozumenie	1
22	O	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	pojmy informácie a komunikácie	pochopenie	1

Tabuľka č. 7 pokračuje na strane 43

Pokračovanie tabuľky č. 7 zo strany 42

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
23	O	aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	maďarské pomenovanie cudzieho výrazu v komunikácii	určovanie	2
24	O	aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	porozumenie textu	porozumenie	1
25	U	čítanie s porozumením a aplikovať vedomosti z jazyka a komunikácie	literárne žánre v danom období	priradovanie	1
26	U	čítanie s porozumením	určovanie témy daného citátu	určovanie	2
27	U	čítanie s porozumením	umelecký rozbor diela	analýza	2
28	U	čítanie s porozumením	umelecký rozbor diela	analýza	2
29	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	charakteristika literárnej tvorby daného autora	indukcia	2
30	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	zaradenie daného básnika do správneho literárneho obdobia	zaradenie	1
31	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	anglická romantická básnická triáda	aplikácia	1
32	O	aplikovať vedomosti z dejín a z teórie literatúry	pomenovanie autora na základe krátkej charakteristiky	dedukcia	2
33	U	čítanie s porozumením a aplikovanie vedomostí z teórie literatúry	typy balád v tvorbe daného básnika	priradovanie	1
34	U	čítanie s porozumením	porozumenie textu	pochopenie	1
35	U	čítanie s porozumením	logické uvažovanie	vysvetľovanie	2
36	U	čítanie s porozumením	umelecký rozbor diela	analýza	2

Tabuľka č. 7 pokračuje na strane 44

Pokračovanie tabuľky č. 7 zo strany 43

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
37	O	aplikovať vedomosti zo sémantiky	zoštylizovanie správneho výrazu v citáte	porozumenie	1
38	O	čítanie s porozumením a aplikovanie vedomostí zo štylistiky	zoštylizovanie základnej myšlienky v balade	pochopenie	1
39	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	poznanie literárnej tvorby básnika	aplikácia	1
40	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	na základe krátkej charakteristiky rozpoznať dielo básnika	dedukcia	2
41	U	aplikovať vedomosti z morfológie	tvorba slov, zložené slová	analýza	2
42	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	určenie slovných druhov vo vete	analýza	2
43	U	aplikovať vedomosti zo syntaxe	súvetia	analýza	2
44	U	aplikovať vedomosti z morfológie	rozbor slova	analýza	2
45	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	vyhľadanie a určenie syntagmy vo vete	riešenie problémovej situácie	3
46	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	písanie vlastných mien s príponami	dedukcia	2
47	O	aplikovať vedomosti z lexikológie	pretvoriť sloveso vo vete podľa určenia	indukcia	2
48	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	utvoriť z jednoduchej vety súvetie podľa určenia	dedukcia	2
49	U	čítanie s porozumením	určenie správnej charakteristiky daného umeleckého diela	dedukcia	2

Tabuľka č. 7 pokračuje na strane 45

Pokračovanie tabuľky č. 7 zo strany 44

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obtťažnosť úlohy
50	U	čítanie s porozumením	určovanie základného pocitu autora	zoraďovanie	1
51	U	čítanie s porozumením	hodnotenie myšlienok v diele	hodnotenie	2
52	U	čítanie s porozumením	predstava hlavnej myšlienky v časti citátu	tvorba hypotézy	3
53	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	preklady daného básnika	indukcia	2
54	O	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	prostriedky beletristického štýlu	dedukcia	2
55	O	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	význam cudzích výrazov v danom literárnom štýle	pochopenie	1
56	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	literárno-historické poznatky	aplikácia	1

4.2.2. Test

A FELADATLAP
1. RÉSZE1. SZÁMÚ
IDÉZET**Galeotto Marzio – Bölcs mondás**

Azt mondták Mátyás királynak, hogy bizonyos emberek a környezetéből mérget kevertek elpusztítására, és ennek a mesének első hallomásra volt is némi valószínűsége. A király így szólt:

Ne féljen alattvalói mérgétől és törétől az, aki igazságosan és törvényesen uralkodik. Nem minden bizonyítható, ami valószínű.

E szavakkal szégyenítette meg a vádaskodókat, hogy többé ne gondoljanak ilyen örültséget, ugyanis a bűnösök tekintetéből és taglejtéseiből rájött a vádaskodók irigységére és csalafintaságára.

(Kardos Tibor fordítása)

01! Állapítsa meg az 1. számú idézet első mondata alapján, hogy valóban veszélynek volt-e kitéve a király!

- (A) Feltételezhető volt a hír, mert a királyt nem szerette a nép.
- (B) Valóban veszélyben lehetett, mert a mérgekeverőt már megtalálták.
- (C) Nem volt veszélyben, mert a hír már elsőre is csak mesének bizonyult.
- (D) Elképzelhetőnek tűnt, mert első hallásra elég hihetően hangzott ez a feltételezés.

02! Döntse el, hogy a király honnan jött rá, hogy az ellene szőtt merénylet vádaskodás volt!

- (A) A merénylők magukat árulták el szavaikkal.
- (B) A király tanácsadói leplezték le a cselszövőket.
- (C) A bűnösök vádaskodásaiból jött rá az igazságra.
- (D) A vádaskodók tekintete, mozdulatai voltak árulkodók.

03! Állapítsa meg, mire utalt a király az 1. számú idézetben az első mondatával!

- (A) A király bátran uralkodhat, ha a törvényeket ő szabja meg.
- (B) Ha a király igazságos, a törvények szerint bátran uralkodhat.
- (C) Ha a király igazságos és törvényesen uralkodik, nincs mitől tartania.
- (D) A királynak nem kell félnie alattvalóitól, ha azokat törvényekkel irányítja.

04! Válassza ki, miként lehetne átfogalmazni a király alábbi mondatát úgy, hogy annak ne változzon az értelme!

„*Nem minden bizonyítható, ami valószínű.*“

- (A) Sosem bizonyítható, ami csak látszatra igaz.
- (B) Képtelenség bizonyítani, ami csak igaznak látszik.
- (C) Sokszor bizonyíthatatlan, ami látszólag igaznak tűnik.
- (D) Lehetetlen bizonyítani, ami csak valószínűleg látszik igaznak.

05! Írja le, mit jelent magyarul annak a korstílusnak a neve, amelynek Galeotto Marzio a képviselője volt!

06! Írja le a nevét annak a magyar szerzőnek, aki kigúnyolta Galeotto Marziót, illetve annak zarándoklását „a pápaság központjába“, ahol a hitet pénzzé tették!

07! Egyetlen latin szóval írja le a Hunyadi Mátyás híres könyvtárában őrzött könyvek megnevezését!

08! Nevezze meg azt a híres itáliai szerzőt, aki Mátyás király megbízásából *A magyarok történetének tizedei* címmel megírta a magyar történelmet a kezdetektől saját koráig!

**2. SZÁMÚ
IDÉZET**
Batsányi János – A franciaországi változásokra

Nemzetek, országok! kik rút kelepcebén
 Nyögtök a rabságnak kínos kötelében,
 S gyászos koporsóba döntő vas-igátok
 Nyakatokról eddig le nem rázhatátok;
 Ti is, kiknek vérét a természet kéri,
 Hív jobbagyitoknak felszentelt hóhéri,
 Jertek, s hogy sorsotok előre nézzétek,
 Vigyázó szemetek Párisra vessétek!

- 09!** Határozza meg, hogy mire utal a költő a 2. számú idézet első négy sorával!
- (A) Az elnyomás alatt élő népek kilátástalan, reménytelen életére utal.
  - (B) A nemzetek és az országok egybeolvadására utal a zsarnokság alatt.
  - (C) A franciák mintájára a magyart is el fogja pusztítani elnyomó uralkodója.
  - (D) Az elnyomott nemzeteket, országokat buzdítja a szabadságuk kivívására.
-
- 10!** Sorolja be a 2. számú idézet utolsó sorát az állandósult szókapcsolatok megfelelő csoportjába!
- (A) szólás
  - (B) szállóige
  - (C) közmondás
  - (D) szóláshasonlat
-
- 11!** Állapítsa meg, hogy mire vonatkozik a 2. számú idézet utolsó két sora!
- (A) Fellelkesíti a szabadságukért küzdő nemzeteket a zsarnokság elleni harcra.
  - (B) Felhívja a nemzetek figyelmét a francia nép követendő szabadságvágyára.
  - (C) Fenyegeti a zsarnok királyokat, hogy a francia uralkodó sorsára juthatnak.
  - (D) Figyelmezteti az elnyomott népeket, hogy kövessék a franciák példáját.
-
- 12!** A teljes vers mondandóját figyelve értelmezze logikusan a 2. számú idézetben az alábbi gondolatot!
- „... kiknek vérét a természet kéri,...“
- (A) Az uralkodók zsarnokoskodása ellentmond a természet adta jognak.
  - (B) Az uralkodóknak a vérüket is fel kellene áldozniuk a saját országukért.
  - (C) Természetes, hogy az uralkodók a vérüket is áldozzák országukért, ha kell.
  - (D) Életükkel felelnek az uralkodók, ha a természet íratlan szabályait megszegik.

13! Írja le egy szóval, hogy kiket nevezett a költő a 2. számú idézetben „*felszentelt hóhérok*nak“!

14! Írja le a konkrét évszámot, amely a magyar felvilágosodás kezdetét jelenti!

15! Írja le, hogy melyik író-költő egy drámájának megjelenésétől számítjuk a magyar felvilágosodás kezdetét!

16! Írja le, melyik helyesírási elv érvényesül *A franciaországi változásokra* című költemény szerzőjének nevében!

**3. SZÁMÚ
IDÉZET**
**A hatékony kommunikáció
(részlet)**

A verbális kommunikációt több szempontból osztályozhatjuk. A leglényegesebb, hogy a kommunikáció hatékony legyen. Akkor hatékony a kommunikáció, ha a közlendő egyértelmű, ha a résztvevő felek egyforma jeleket használnak, ha a téma világos, érthető. A kommunikáció egyik formája a metakommunikáció, amellyel új tudományágként az 1950-es években kezdtek foglalkozni. Ekkor sorolták be a nem verbális jeleket három csoportba: eredetük, használatuk és hatásuk szerint. Mára az iskolai oktatásba is belekerült ez a fogalom, ugyanis a diákoknak a jövőbeni érvényesülésük érdekében tisztában kell lenniük a kommunikáció minden formájával és lehetőségével.

A szóban kifejezett tartalom a teljes üzenetnek csak egy részét közvetíti. Legalább ugyanennyi információt árul el az, hogy a szavakat milyen hanglejtéssel, hangsúllyal, tempóval mondjuk, mekkora hatásszünetet tartunk. A hangjelek többet árulnak el az illetőről, mint a mimika. A mimikát meg lehet tanulni irányítani. A hangjeleket nem könnyű irányítani. A hang hatékonyan jelzi az izgalmat, szorongást. Szélsőséges esetben hallható jelei is vannak, mint például: dadogás, hadarás, különféle beszédzavar.

-
- 17!** Döntse el a 3. számú idézet alapján, hogy melyik alábbi körülmény **nincs** számottevő hatással a kommunikáció hatékonyságára!
- (A) ha a téma érthető
  - (B) ha a közlendő egyértelmű
  - (C) ha a két félnek egyforma a szókinccse
  - (D) ha a részt vevő felek egyforma jeleket használnak
-
- 18!** Válassza ki a 3. számú idézet alapján azt a kategóriát, amely szerint **nem** osztályozhatjuk a nem verbális jeleket!
- (A) hatásuk szerint
  - (B) eredetük szerint
  - (C) használatuk szerint
  - (D) szerkezetük szerint

19! Döntse el, hogy melyik alábbi meghatározás felel meg a metakommunikáció fogalmának!

- (A) beszédet nem feltételező gondolatok
  - (B) beszédet nélkülöző tudatalatti gondolatok
  - (C) beszédet kizáró nem szándékos mozdulatok
  - (D) beszédet kísérő, többnyire nem tudatos mozdulatok
-

20! Határozza meg a 3. számú idézet alapján, hogy mi árul el többet a beszélőről!

- (A) mimika
  - (B) hangjelek
  - (C) gesztusok
  - (D) beszédzavar
-

21! Keresse ki a 3. számú idézetből, hogy a „*hang*“ milyen belső feszültséget képes elárulni, jelezni a beszélőről!

22! A 3. számú idézetben is előforduló idegen szóval nevezze meg azt a fogalmat, amikor a gondolatok egyirányú áramlásáról van szó, s nem pedig gondolatcseréről, azaz kommunikációról!

23! Nevezze meg a 3. számú idézetből kiemelt „*verbális kommunikáció*“ szókapcsolatban a *verbális* szó magyar megfelelőjét!

24! Írja ki a 3. számú idézet második bekezdéséből azt a magyar kifejezést, amely az idegen *intonációnak* felel meg!

**4. SZÁMÚ
IDÉZET**
Byron – Childe Harold búcsúja
(részletek)

„Hagyján a szél, attól ki fél?
 Hab másszor is dobált,
 Más bú, mi most szembe kél,
 Sir Childe, ne is csodáld!
 De kísér elhagyott apám
 S anyácskám képe még,
 S nincs kívülük senkim, csupán
 Uram te, s fönt az ég!
 ...
 Én megvetem, bárhogy sohajt
 A csalfa nőnemet,
 Tudom, új láng szárítja majd
 A könnyes, kék szemet.
 Tűnt kéjt siratni rest vagyok
 S utam bár vést igér,
 Csak az fáj, hogy mit itt hagyok
 Még egy könnyet sem ér.

25! Jelölje meg a *Childe Harold zarándokútja* című mű műfaját, amelynek egy betétverse a 4. számú idézetben olvasható költemény!

- (A) lírai útirajz
- (B) bölcselő elégia
- (C) drámai költemény
- (D) verses kalandregény

26! A *Childe Harold búcsúja* című verset ismerve határozza meg a költemény témáját!

- (A) A főhős messzi tájakra vágyódik hazájából.
- (B) A főhős száműzetése előtt búcsúzik hazájától.
- (C) A főhős búcsúzik családtagjaitól és háza lakóitól.
- (D) A főhős a vándorlásaiban őt kísérő társaitól búcsúzik.

27 | Döntse el, hogy a 4. számú idézet első versszakában megszólaló szereplő mitől szomorú!

- (A) Lelkiismerete gyötri, amiért búcsú nélkül indult útnak.
  - (B) Csatába készül, amelyben akár az életét is feláldozná.
  - (C) Szomorúan emlékszik szüleine, akiket már rég nem látott.
  - (D) Az Úrnak ajánlja életét, mielőtt a bizonytalan útra vállalkozik.
-

28 | Értelmezze a 4. számú idézet második versszakát!

- (A) Csalódott a szerelemben, ezért már sosem fog szeretni.
  - (B) Vágyakozik az új szerelmek után, a régieket pedig megveti.
  - (C) Régi szerelmeit hasonlítja az újakhoz, amelyek sokat ígérőek.
  - (D) Hamisnak érzi a nők szerelmét, amit már semmire sem becsül.
-

29 | Írja le azt az angol szót, amellyel jellemezni szokták Byron meghasonlottságát, világfájdalmát, életundorát!

---

30 | Nevezze meg a korstílust, amelybe Byron sorolható!

---

31 | Írja le Byron két társának vezetéknevét, akikkel a kor ún. triászát alkották!

---

32 | Nevezze meg Byron fiatalabb kortársát, aki megteremtette a bűnügyi regény (krimi) műfaját!

**5. SZÁMÚ
IDÉZET**

Arany János – Ágnes asszony
(részletek)

Öltözetjét rendbe hozza,
Kendőjére fordít gondot,
Szöghaját is megsimítja
Nehogy azt higgyék: megbomlott.
Oh! irgalom atyja, ne hagyj el.

...

Összenéz a bölcs törvényszék
Hallatára ily panasznak.
Csendesség van. Hallgat a száj,
Csupán a szemek szavaznak.
Oh! irgalom atyja, ne hagyj el.

33! Sorolja be az *Ágnes asszony* című balladát a megfelelő kategóriába!

- (A) népballada
- (B) lélektani ballada
- (C) történelmi ballada
- (D) társadalmi ballada

34! A legfőbb okát jelölje meg annak, amiért az 5. számú idézetben szereplő Ágnes asszony a patakban mosta a lepedőjét!

- (A) bűntudata miatt
- (B) büntetésként rótták ki rá
- (C) más értéke nem maradt neki
- (D) titkolni szeretne volna borzalmas tettét

35! Állapítsa meg, hogy mit helyezett az *Ágnes asszony* című költemény középpontjába a költő!

- (A) a lelkiismeret és a bűn kapcsolatát
- (B) a büntetés és a bűn párhuzamát
- (C) a bűn és a bűnhődés viszonyát
- (D) a bűn és a bűntudat ellentétét

36! Értelmezze az 5. számú idézet második versszakát, amelyben a bírák szavak nélkül döntöttek az asszony sorsáról!

- (A) Tudták, hogy semmilyen büntetés nem lenne elegendő ilyen tette.
  - (B) Megértették, hogy a büntetés kikerült a földi igazságszolgáltatás kezéből.
  - (C) Nem tartották az ügyet annyira fontosnak, hogy hangosan szavazzanak róla.
  - (D) Látták, hogy felesleges időhúzás lenne az asszony felett nyilvánosan ítélni.
-

37! Lehetőleg egy szóval fogalmazza meg, hogy mire utalt az 5. számú idézet első versszakában a „*megbomlott*“ kifejezés!

38! Fogalmazza meg néhány szóval, hogy mi volt Ágnes asszony bűne a balladában!

39! Nevezze meg Arany János azon balladáját, amelyet Ferenc József magyarországi látogatása alkalmából írt!

40! Írja le Arany János azon művének a címét, amelyben a költő egy fiú öngyilkossági szándékával utal a kialakulóban levő nagyváros léleknymorító hatására!

**6. SZÁMÚ
IDÉZET**

Viktor E. Frankl osztrák pszichiáter az élet értelmességének kérdése köré egész lélektani irányzatot épített, melynek a logoterápia nevet adta. Frankl szerint a lelki bajok kialakulásának egyik legfőbb oka a célvesztés. Ám ha az ember képes rá, hogy értelmes célokat állítson maga elé, akkor a legszörnyűbb élethelyzeteket is átvészelheti, még akár a náci koncentrációs táborok körülményeit is kibírhatja lelkének összeroppanása nélkül. A célvesztettség ezzel szemben stresszt jelent, amivel valamiképpen meg kell küzdenünk. Léteznek jó és rossz megküzdési stratégiák; ez utóbbiak között a legismertebb az alkoholhoz vagy a kábítószerhez való fordulás. Érdekes kérdés, hogy vajon más, függőséget okozó szenvedély, például a dohányzás is lehet-e kísérője annak, hogy az ember hite megrendül élete értelmes voltában. Ezt a kérdést vizsgálta négy kutató, akik között a Semmelweis Egyetem munkatársait is ott találjuk. Kiderült, hogy a dohányosok lényegesen kevésbé ítélték értelmesnek életüket, mint a dohányzásról leszokottak és a soha nem is dohányzók. Ez utóbbi két csoport között a különbség jelentéktelen volt.

(www.eletestudomany.hu)

41! Válassza ki a 6. számú idézet alábbi szavai közül azt, amelyik **nem** szóösszetétel!

- (A) lélektani
- (B) célvesztettség
- (C) összeroppanása
- (D) kábítószerhez

42! Állapítsa meg, hogy a 6. számú idézetből kiemelt mondatban a vastagon nyomtatott szó az adott szövegkörnyezetben milyen szófaji kategóriába sorolható!

„Érdekes kérdés, hogy vajon más, függőséget **okozó** szenvedély, például a dohányzás is lehet-e kísérője annak, hogy az ember hite megrendül élete értelmes voltában.“

- (A) melléknév
- (B) cselekvő ige
- (C) főnév, köznév
- (D) melléknévi igenév

43! Döntse el, hogy a mondatok szerkezet szerinti felosztása alapján milyen típusú a 6. számú idézet alábbi mondata!

„A célvesztettség ezzel szemben stresszt jelent, amivel valamiképpen meg kell küzdenünk.“

- (A) alárendelő, jelzői
- (B) alárendelő, határozói
- (C) mellérendelő, ellentétes
- (D) mellérendelő, következtető

44! Jelölje meg a 6. számú idézet alábbi szavai közül azt, amelyikben **nincs** birtokos személyjel!

- (A) hite
- (B) életüket
- (C) lelkének
- (D) élethelyzeteket

45! Keresse meg és írja ki a 6. számú idézet második mondatából azt a birtokos jelzős szó szerkezetet, amelynek fölérendelt tagja a mondat állítmánya!

46! Írja le megfelelő helyesírással a 6. számú idézetben szereplő „*Semmelweis Egyetem*“ tulajdonnév -i képzős származékát!

47! Alakítsa át a 6. számú idézetben szereplő „*épített*“ igealakot műveltető igévé úgy, hogy megmaradjon az eredeti igealak igeideje! Ügyeljen a helyesíráásra!

48! Alakítsa át a 6. számú idézet alábbi egyszerű mondatának kiemelt részét úgy, hogy alanyi alárendelő összetett mondatot kapjon! Tegye ki a főmondat utalószavát is!

„Frankl szerint a lelki bajok kialakulásának egyik **legfőbb oka a célvesztés.**“

**7. SZÁMÚ
IDÉZET**
Tóth Árpád – Körúti hajnal
(részletek)

*Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. Még
Üveges szemmel aludtak a boltok,
S lomhán söpörtek a vad kővidék
Felvert porában az álmos vicék,
Mint lassú dsinnek, rosszkedvű koboldok.*

...

*A Fénynek földi hang még nem felelt,
Csak a színek víg pacsirtái zengtek:
Egy kirakatban lila dalra kelt
Egy nyakkendő; de aztán tompa, telt
Hangon a harangok is felmerengtek.*

*Bús gyársziréna bűgött, majd kopott
Sínjén villamos jajdult ki a térre:
Nappal lett, indult a józan robot,
S már nem látták, a Nap még mint dobott
Arany csókot egy munkáslány kezére...*

49! Döntse el, hogy az alábbi meghatározások közül melyik vonatkozik a *Körúti hajnal* című versre!

- (A) futurista metaforákkal ábrázolja az induló napi robotot
- (B) impresszionista képekkel mutatja be a napfelkelte csodáját
- (C) dadaista ábrázolással tárja elénk az illúzióktól szabaduló várost
- (D) szürrealista hangulatban érzékelteti az ébredő város sejtelmes világát

50! Válassza ki az érzést, amely Tóth Árpád lírájának alaphangulatát meghatározta!

- (A) vágy
- (B) bánat
- (C) remény
- (D) szenvedély

51! A *Körúti hajnal* című vers a nagyváros ébredésének három mozzanatát ragadja meg. Döntse el, hogy az alábbi képek közül melyik **nem** sorolható be e mozzanatok közé!

- (A) a nappali élet kijózanító valósága
- (B) a még derengő, színeket kioltó szürkesség
- (C) a szemerkélő eső mosta város lassú ébredése
- (D) a fény felragyogásának néhány perces bűvölete

52! Jelölje meg azt az érzést, amelyet a 7. számú idézet utolsó két sorában a költő megsejtet az olvasóval!

- (A) a költő reménykedése egy szebb, elviselhetőbb életben
- (B) a költő lehangoltsága, amiért örökre elveszett a hajnali varázslat
- (C) a költő lemondása a szépségről, mivel elindult a hétköznapi munka
- (D) a költő együttérzése a városi szegényekkel, ahol szintén lehet szép az élet

53! Írja le annak a francia költőnek a nevét, akinek *Őszi chanson* című költeményét Tóth Árpád is lefordította!

54! Nevezze meg azt a szóképfajtát, amelyre a 7. számú idézet alábbi sorában ráismert!
„Egy kirakatban lila dalra kelt / egy nyakkendő...”

55! Írja le magyarul, hogy mit jelent a Tóth Árpád költészetére is oly jellemző *dekadens* kifejezés!

56! Nevezze meg azt a haladó szellemű folyóiratot, amelyben Tóth Árpáddal együtt több 20. század eleji író és költő is megjelentette írásait!

**A FELADATLAP
2. RÉSZÉ**

Fogalmazzon meg egy rövid (kb. 8 – 10 mondatból álló) hírt, amelyet a diákújságukban jelentetne meg vagy a regionális lapba küldene el!

Témája: diáknap az iskolájukban. Címet is adjon írásának! Használja fel a következő kifejezéseket: gólyaavatás, versenyek, testvériskola!

.....

A 8. számú feladatra fordítandó idő: 10 – 12 perc.

**VÉGE
A TESZTNEK**

4.2.3. Kľúč správnych odpovedí

Tab. č. 8 | Kľúč správnych odpovedí z MJL k úlohám s výberom odpovede

Číslo úlohy	Odpovede	Číslo úlohy	Odpovede
01	D	27	C
02	D	28	D
03	C	33	B
04	C	34	A
09	A	35	C
10	B	36	B
11	C	41	C
12	A	42	D
17	C	43	A
18	D	44	D
19	D	49	B
20	B	50	B
25	A	51	C
26	A	52	D

Tab. č. 9 | Kľúč správnych odpovedí z MJL k úlohám s krátkou odpoveďou

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
05	újjászületés	
06	Janus Pannonius/Pannonius	elfogadható: Pannóniusz/Csezmicei János
07	corvinák/Corvinák/Corvina/Korvina	elfogadható: korvinák/Korvinák nem fogadható el: korvin/corvin/corvinus
08	Antonio Bonfini	elfogadható: Bonfini
13	királyokat/uralkodókat	elfogadható: zsarnok/zsarnokok
14	1772	
15	Bessenyei György	elfogadható: Bessenyei
16	hagyományos írásmód elve/ hagyományos	
21	izgalmat/szorongást	nem fogadható el: dadogás/hadarás/beszédzavar
22	információ	
23	nyelvi	elfogadható: szóbeli/szavakkal történő/szóban kifejezett/beszédes
24	hanglejtés	nem fogadható el: hangsúly

Tabuľka č. 9 pokračuje na strane 62

Pokračovanie tabuľky č. 9 zo strany 61

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
29	spleen	elfogadható: fonetikus írással is nem fogadható el: byronizmus
30	romantika/angol romantika	elfogadható: romantizmus
31	Keats, Shelley/Keats és Shelley	elfogadható: fonetikus írással is
32	Edgar Allan Poe/E.A. Poe/Poe	elfogadható: fonetikus írással is
37	megbolondult/megőrült/ megtébolyodott/megháborodott/ megzavarodott	elfogadható: elment az esze/elborult az elméje nem fogadható el: összeomlott/összetört
38	szeretőjével megölte a férjét/megölte a férjét	elfogadható: bűnrészes volt férje megölésében nem fogadható el egy szóval: gyilkosság
39	A walesi bárdok/Walesi bárdok	elfogadható: A velszi bárdok
40	Híd-avatás	elfogadható: Hídavatás/A hídatavítás
45	kialakulásának oka	
46	Semmelweis egyetemi	
47	építtetett	
48	... legfőbb oka az, hogy célt veszünk.	elfogadható: ... legfőbb oka az, hogy az ember célt vesz.
53	Paul Verlaine/Verlaine	elfogadható: fonetikus írással is
54	szinesztézia/megszemélyesítés/ personifikáció	
55	lemondó/hanyatló	elfogadható: bomló/lemondás/ hanyatlás/visszaesés
56	Nyugat/Nyugat folyóirat/ Nyugat újság	

4.2.4. Kritériá na hodnotenie 2. časti testu, úlohy s dlhšou štruktúrovanou odpoveďou

A megfelelő címen kívül az alábbi fogalmakat, információkat kell tartalmaznia a hír szövegének, amelyik mindegyikéért 1 pont jár. A helyesírás és a nyelvhelyesség szabályainak betartása fontos feltétel.

1. címért;
2. hol,
3. mikor,
4. mi került megrendezésre,
5. program bemutatása,
6. fokozatosság elvének betartása és nyelvhelyesség,
7. helyesírás (abban az esetben jár a pont, ha az előforduló tulajdonneveket helyesen írta;
ill. kettőnél több egyéb helyesírási hibát/pl. vesszőhibát/nem vétett),
8. aláírás.

A helyesírás esetében 0 – 2 hibáig jár az 1 pont, viszont már egy nyelvhelyességi hiba miatt nem jár pont.

Összesen 8 pontot lehet szerezni ebben a feladatban.

4.3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Slovenský jazyk a slovenská literatúra má na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským osobitné, ústredné postavenie – je dorozumievacím jazykom občanov maďarskej národnosti v styku s ostatnými občanmi v SR. Výber učebného obsahu a metód vyučovania a osvojovania sa riadi princípmi vyučovania cudzích jazykov, avšak sústava požiadaviek na vedomosti, zručnosti a návyky študentov zasa zohľadňuje odlišnú funkciu predmetu od funkcie cudzích jazykov. Kľúčovou je komunikatívna kompetencia – schopnosť žiaka porozumieť a tvoriť z lexikálnej a gramatickej stránky správne vety, ako aj schopnosť interakcie v bežných komunikačných situáciách v súlade s jazykovými normami slovenského jazyka. Predmet obsahuje gramatickú, štylistickú, konverzačnú a literárnu zložku. Všetky zložky jazyka sú podriadené cieľu dosiahnuť komunikatívnu kompetenciu žiakov v dvoch jazykoch (bilingvizmus).

Novinkou, ktorú sme v rámci projektu pilotovali, je počúvanie s porozumením, ktoré bolo súčasťou testu.

Zo štyroch základných komunikačných zručností, t. j. počúvania, hovorenia, čítania a písania, je počúvanie dominantnou, najfrekvencovanejšou komunikačnou zručnosťou. Počúvanie je závislé od znalosti používaného jazyka, od uvedomenia si podmienok danej komunikačnej situácie a od využívania predchádzajúcich vedomostí a skúseností (Palenčárová, 2008).

Pri testovaní sme sa zamerali na informačné a kritické počúvanie.

Pri informačnom počúvaní/počúvaní s porozumením žiak zachytáva fakty, zapamätáva si myšlienky a objavuje vzťahy. Ide o počúvanie, prostredníctvom ktorého poslucháč získava nové informácie (D. Slančová, 2001, s. 54).

Kritické (hodnotiace) počúvanie si vyžaduje analýzu, interpretáciu a posúdenie informácie.

Zámerom testovania žiakov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry na školách s vyučovacím jazykom maďarským je pomocou položiek zameraných na počúvanie s porozumením zistiť, ako žiaci vedia pochopiť rečový zámer partnera s materinským jazykom slovenským v bežných sociálnych situáciách, porozumieť podstate autentických slovenských rozhovorov a kratších súvislých prejavov, v ktorých hovoriaci hovoria kultivovanou hovorovou slovenčinou v prirodzenom tempe, porozumieť kratším správam v rozhlase a v televízii, porozumieť súvislým textom a adaptovaným literárnym ukážkam vypočutým zo zvukovej nahrávky.

Cieľom testu je preveriť žiakovu schopnosť efektívne počúvať hovorený prejav v slovenskom jazyku, porozumieť mu a získať z neho informácie, ktoré sú potrebné na splnenie úloh v teste.

4.3.1. Špecifikačná tabuľka k testu

Špecifikačná tabuľka z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra je tak isto zostavená na základe Štátneho vzdelávacieho programu a cieľových požiadaviek z tohto predmetu. Od predchádzajúcich vyučovacích jazykov sa však líši štruktúrou. Prvé tri ukážky k úlohám 1 – 24 sú texty nahraté na CD-nosiči. Nahrávka obsahuje pokyny pre žiakov a texty, z ktorých každý odznie dvakrát, pričom medzi nahrávkami sú dvojminútové prestávky, počas ktorých si žiaci prečítajú úlohy k daným textom. Po odznení nahrávky majú žiaci ešte dve minúty na dokončenie práce na úlohách.

Tab. č. 10 | Špecifikačná tabuľka k testu zo SJSJL

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
1	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
2	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
3	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
4	U	čítať s porozumením, aplikovať vedomosti z lexicológie	interpretácia, lexikálny význam slova	aplikácia	2
5	O	aplikovať vedomosti z morfológie	skloňovanie zámen	reprodukcia	1
6	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	veta podľa členitosti	aplikácia	2
7	O	aplikovať vedomosti z fonetiky a fonológie	spodobovanie	aplikácia	2
8	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	pravopis slovných druhov	reprodukcia	1
9	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
10	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
11	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
12	U	aplikovať vedomosti z lexicológie	synonymum	aplikácia	2
13	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	veta podľa zloženia	reprodukcia	1
14	O	aplikovať vedomosti z morfológie	zvrtné sloveso	reprodukcia	1
15	O	aplikovať vedomosti z lexicológie	združené pomenovanie	dedukcia	2

Tabuľka č. 10 pokračuje na strane 66

Pokračovanie tabuľky č. 10 zo strany 65

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
16	O	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
17	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
18	U	čítať s porozumením	lexikálny význam slova	aplikácia	2
19	U	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	metonymia	aplikácia	2
20	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
21	O	aplikovať vedomosti z lexikológie	synonymum	dedukcia	2
22	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	podrad'ovacie súvetie	aplikácia	2
23	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	skloňovanie podstatných mien	aplikácia	2
24	O	aplikovať vedomosti zo slohu	publicistické žánre	aplikácia	2
25	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
26	U	aplikovať vedomosti z morfológie	tvar prídavného mena	aplikácia	2
27	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	3
28	U	aplikovať vedomosti zo slohu	charakter textu	analýza	2
29	O	aplikovať vedomosti z morfológie	gramatická prípona	reprodukcia	1
30	O	aplikovať vedomosti z lexikológie	skratka	aplikácia	2
31	O	aplikovať vedomosti z fonetiky a fonológie	spodobovanie	reprodukcia	1

Tabuľka č. 10 pokračuje na strane 67

Pokračovanie tabuľky č. 10 zo strany 66

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
32	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	nezhodný prívlastok	aplikácia	2
33	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
34	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
35	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	slovná zásoba	analýza	2
36	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	interpretácia	analýza	2
37	O	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	zmenený slovosled	reprodukcia	1
38	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	dielo Jána Chalupku	reprodukcia	2
39	O	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	rozprávač	analýza	2
40	O	aplikovať vedomosti z dejín literatúry	život a tvorba Sama Chalupku	reprodukcia	1
41	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	lexikálny význam slova	dedukcia	3
42	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
43	U	čítať s porozumením	interpretácia	dedukcia	2
44	U	aplikovať vedomosti z morfológie	preklad slovesnej väzby	aplikácia	3
45	O	aplikovať vedomosti z teórie literatúry	dráma	aplikácia	2
46	O	aplikovať vedomosti z morfológie	citoslovce	reprodukcia	1

Tabuľka č. 10 pokračuje na strane 68

Pokračovanie tabuľky č. 10 zo strany 67

Číslo úlohy	Typ úlohy (U/O)	Špecifický cieľ úlohy	Autorský zámer	Myšlienková operácia	Obťažnosť úlohy
47	O	čítať s porozumením	interpretácia	reprodukcia	1
48	O	aplikovať vedomosti zo syntaxe	zvolacia veta	aplikácia	2
49	U	čítať s porozumením	slohový postup, interpretácia	analýza	2
50	U	čítať s porozumením	interpretácia	analýza	2
51	U	aplikovať vedomosti z lexikológie	interpretácia, lexikálny význam cudzieho slova	dedukcia	3
52	U	aplikovať vedomosti zo slohu	interpretácia, druh textu	aplikácia	2
53	O	aplikovať vedomosti z lexikológie	značka	reprodukcia	1
54	O	aplikovať vedomosti z morfológie	genitív plurálu ženských podstatných mien	reprodukcia	1
55	O	aplikovať vedomosti z pravopisu	pravopis cudzieho slova	aplikácia	2
56	O	aplikovať vedomosti z fonetiky a fonológie	pomlčka	aplikácia	2

4.3.2. Test

1. časť testu – Počúvanie (prepis nahrávky z priloženého CD-nosiča)

Táto časť testu sa skladá z troch nahrávok. Každú nahrávku si vypočujete dvakrát. Počas počúvania si budete zaznamenávať odpovede do formulárov označených piktogramom krížik alebo pero. Prvé štyri úlohy budete zaznamenávať do formulára označeného piktogramom krížik, riešenia ďalších štyroch úloh budete zapisovať do formulára označeného piktogramom pero.

Teraz si pripravte obidva formuláre.

Prvá nahrávka:

Vypočujte si text o ekologickom bývaní. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom krížik, ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom pero.

Teraz máte 2 minúty na prečítanie úloh 1 až 8.

Teraz si vypočujte ukážku.

Ako na ekologické bývanie

Slováci vytvorili projekt revitalizácie prímestskej londýnskej štvrte

Na streche siedmeho podlažia je zeleň, kríky, stoličky na susedské stretávania, miesto na slnenie, gril či relax. Ledkové osvetlenie chodieb a garáží má prúd z veterných turbín na streche. Drenáž pod terasami, balkónmi a cestičkami pri dome zberá vodu na splachovanie toaliet. Nieкто nevie, čo robiť s peniazmi? Vôbec nie. Ide o ekologické bývanie pre mladých Britov, lacnejšie než v Bratislave. Britské celebrity sa do novín dostávajú nielen škandálmi, ale aj na snímkach s novým autom, ak je na zmiešaný pohon. A viacerí špičkoví futbalisti sa predhávajú nielen v tom, kto bude mať krajší a drahší nový dom, ale aj do akej miery bude energeticky úspornejší.

Veľká Británia neustále sprísňuje ekologické normy na výstavbu a projekty, pretože z domácností pochádza tretina z celkovej produkcie oxidu uhličitého. Angličania si tiež uvedomujú, že projekty, na ktorých pred niekoľkými rokmi pracovali vo veľkých uznávaných ateliéroch a pokladali za vzorové, už predstavujú iba bežný štandard.

V Londýne sú ľudia ochotní dať za budúci byt či dom s nižšími energetickými nákladmi aj o vyše desať percent viac, lebo vedia, že sa im to vráti na lacnejšej prevádzke.

Projekt sa volá Low Energy Apartments, sedempodlažný blok so 113 dvoj- a trojizbovými bytmi a slovenskí architekti ho vytvorili pre českého podnikateľa Jana Telenského žijúceho vo Veľkej Británii.

Teraz si vypočujte ukážku ešte raz.

Teraz máte ešte 2 minúty na dokončenie práce na úlohách 1 až 8.

Druhá nahrávka:

Vypočujte si rady o tom, ako byť úspešný pri hľadaní práce. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom krížik, ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom pero.

Teraz máte 2 minúty na prečítanie úloh 9 až 16.

Teraz si vypočujte ukážku.

Zásady, ktoré ovplyvňujú prijatie do zamestnania

Ak sa uchádzate o prijatie do zamestnania a chcete byť úspešní pri získaní konkrétnej zaujímavej pracovnej pozície, mali by ste dbať najmä na tieto zásady:

- *Vypracujte kvalifikovane svoj štruktúrovaný životopis a motivačný list.*
- *V pripravenom štruktúrovanom životopise zdôraznite vaše silné stránky, uvedte doterajšie úspechy a úspešné projekty.*
  - *Na pohovor sa dostavte včas, lebo inak by ste svoje šance na prijatie do zamestnania podstatne znížili.*
  - *Usilujte sa o pozitívny prvý dojem, ktorý sa tvorí hneď na začiatku pohovoru. Pri pohovore musíte presvedčiť partnera, že ste vhodný kandidát.*
  - *Správajte sa prirodzene, bez zbytočných gestikulácií.*
  - *Presvedčte členov komisie, že pozorne počúvate. Na položené otázky odpovedajte konkrétne a jednoznačne. Neodpovedajte rozvláčne.*
  - *Dbajte na správnu jazykovú kultúru, ktorá významne charakterizuje uchádzača.*
  - *Vyhýbajte sa kritickým a negatívnym hodnoteniam a venujte sa pozitívnym hodnoteniam a pozitívnym konštatovaniam.*
  - *Na začiatku pohovoru môžete očakávať vetu: Povedzte nám niečo o sebe. Keď sa uchádzate o prijatie do zamestnania prvýkrát po absolvovaní školy, stručne charakterizujte školu, získané vedomosti a zručnosti, ale najmä to, akému druhu práce by ste sa chceli venovať.*
  - *Ak meníte zamestnávateľa, uvedte, kde a v akom zaradení ste pracovali, aké zručnosti a vedomosti ste získali, prečo máte záujem o zmenu na trhu práce a ako si predstavujete svoju ďalšiu kariéru. Rozhodne sa nevyjadrujte kriticky a negatívne o svojom doterajšom zamestnávateľovi.*

Teraz si vypočujte ukážku ešte raz.

Teraz máte ešte 2 minúty na dokončenie práce na úlohách 9 až 16.

Tretia nahrávka:

Vypočujte si rozhovor redaktora so známou osobnosťou. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom krížik, ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom pero.

Teraz máte 2 minúty na prečítanie úloh 17 až 24.

Teraz si vypočujte ukážku.

Jozef Gönci končí, chce vychovať nových olympionikov

Z Londýna redaktor SME Tomáš Prokop

Máte za sebou tretie, záverečné preteky v Londýne. Čo vám prvé napadlo po poslednom olympijskom výstrele?

Že som chcel dať desiatku, ale bol som na konci so silami a nepodarilo sa. Už keď som prichádzal na olympiádu, rozmýšľal som nad tým, aké to bude po poslednom výstrele. Teraz to nastalo a pocity ani neviem opísať.

Ako hodnotíte vaše vystúpenie v Londýne?

Nebolo to najlepšie, chýbala mi pohoda. Už to nebolo ono, čo naznačovala aj sezóna. Sily si treba nechať na jednu disciplínu, bolo to dosť pomiešané. Preto som veľmi rád, že to mám celé za sebou. V tréningu som dával dobré čísla, ale na pretekoch ma sužovala nervozita. Kedysi to bývalo lepšie.

Čo vám teraz napadne, keď sa ohliadnete za celou vašou kariérou?

Napadne mi viacero vecí. Moja kariéra bola miestami krásna, výborná a neprekonateľná. Zažil som momenty, keď som ráno vstal a vedel som, že večer získam zlato. Potom prišli zas momenty, keď to nešlo, ale o tom je šport. Som veľmi rád, že som si tým celým mohol prejsť a mám jednu veľkú skúsenosť ako športovec.

Ktorý úspech si najviac ceníte?

Titul majstra sveta. Vždy som tvrdil, že olympijská medaila je viac, ale neviem, či to je tak, lebo bronzových medailistov z olympijských hier je strašne veľa.

Čo vám strel'ba dala?

Naučila ma trpezlivosti a rozvážnosti. Tým, že to je šport jednotlivcov, musíte bojovať sám za seba. Rovnako to funguje aj v živote. Dala mi takisto veľa kamarátov a niekedy až príliš veľa trénerov.

Viacrát ste avizovali, že po londýnskej olympiáde končíte kariéru. Je to definitívne?

Skončil som ako športový strelec a neviem si predstaviť ďalší návrat pre potreby reprezentácie. Budem štartovať už len v slovenskej lige, kde som sa s chalanmi dohodol. Nerobí sa to tak, že nikdy a nikde. Stále si pôjdem zatrieľať v rámci pozývacích pretekov. Ale nikdy sa tomu nebudem venovať ako doteraz, keď som trávil osem až desať hodín denne na strelnici.

Bude z vás tréner?

Už dlhodobo pozorujem mladých strelcov. Všimam si ich výsledky na Slovensku. Sú tu veľké nedostatky na trénerských pozíciách. Teraz mi záleží na tom, aby mali puškári dobrého trénera a myslím si, že túto úlohu zvládnem a rád by som niekoho priviedol k olympijskej medaile. Veľmi rád odovzdám svoje skúsenosti iným.

Teraz si vypočujte ukážku ešte raz.

Teraz máte ešte 2 minúty na dokončenie práce na úlohách 17 až 24.

Ukončite, prosím, prácu na riešení úloh prvej časti testu. Pokračujte v práci na ďalšej časti testu.

1. ČASŤ TESTU

POČÚVANIE

Táto časť testu sa skladá z troch nahrávok. Každú nahrávku si vypočujete dvakrát. Počas počúvania si budete zaznamenávať odpovede do formulárov označených piktogramom alebo .

Prvé štyri úlohy budete zaznamenávať do formulára označeného piktogramom , riešenia ďalších štyroch úloh budete zapisovať do formulára označeného piktogramom .

NAHRÁVKA 1

Ako na ekologické bývanie

Vypočujte si text o ekologickom bývaní. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom , ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom .

Teraz máte dve minúty na prečítanie úloh 01 – 08.

01! Z nahrávky 1 vyplýva, že nové domy využívajú prácu vlastnej malej

- (A) vodnej elektrárne.
- (B) tepelnej elektrárne.
- (C) veternej elektrárne.
- (D) solárnej elektrárne.

02! V ktorej možnosti sa nachádza pomenovanie sústavy kanálov na odvádzanie odtokovej vody?

- (A) drenáž
- (B) dreň
- (C) prúd
- (D) pohon

03! Z kontextu nahrávky 1 vyplýva, že

- (A) anglickí architekti už nechcú navrhovať klasiku.
- (B) bývanie v Británii je lacnejšie ako na Slovensku.
- (C) ovzdušiu v Anglicku najviac škodia exhaláty z domácností.
- (D) vzorový dom dnes už nie je v Británii ničím výnimočným.

04! Ktoré tvrdenie nie je pravdivé na základe nahrávky 1?

- (A) Ekologické domy dokonale zachytávajú vodu.
- (B) V ekologických bytoch nepotrebnú radiátory.
- (C) Angličania prejavujú záujem o ekologické bývanie.
- (D) Projektový dom vyprojektovali autori z cudziny.

05! V nasledujúcej vete dajte zvýraznené zámeno v zátvorke do správneho tvaru.

V (**tento**) ateliéroch vznikli projekty moderných domov.

06! Nachádza sa v nasledujúcej vete priradovací sklad? Odpovedzte áno/nie.

Británia neustále sprísňuje ekologické normy.

07! Napište slovo *prevádzke* tak, ako sa správne vyslovuje.

08! Koľko chýb je v nasledujúcej vete?

Viacerí Anglickí futbalisti sa predhávajú vtom, kto bude mať krajší a drachší nový dom.

NAHRÁVKA 2

Vypočujte si rady o tom, ako byť úspešný pri hľadaní práce. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom , ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom .

Teraz máte dve minúty na prečítanie úloh 09 – 16.

-
- 09!** V životopise podľa nahrávky 2 je potrebné uviesť
- (A) všetky absolvované predmety súvisiace s odborom.
  - (B) záujem aj o pracovný pomer na dobu určitú.
  - (C) dobré výsledky dosiahnuté v doterajšej činnosti.
  - (D) ochotu zúčastniť sa na individuálnom pohovore.
-
- 10!** Z nahrávky 2 vyplýva, že na pracovnom pohovore
- (A) treba prejaviť kritický postoj a sebavedomie.
  - (B) je vhodné upútať pozornosť výrazným zjavom.
  - (C) je vhodné používať zriedkavé cudzie slová.
  - (D) treba vyjadriť záujem o ponúkaný druh práce.
-
- 11!** Čo môže podľa textu nahrávky 2 nepriaznivo ovplyvniť výsledok pracovného pohovoru?
- (A) záporné hodnotenie celkového stavu spoločnosti
  - (B) propagovanie svojich odborných schopností
  - (C) informácie o rodinnom prostredí a záľubách
  - (D) sústredené sledovanie prejavov členov komisie
-
- 12!** Ktoré zo slov môže najlepšie nahradiť zvýraznené slovo vo vete:
Na otázky neodpovedajte rozvláčne.
- (A) obširne
  - (B) vyhýbavo
  - (C) nudne
  - (D) uhladene
-
- 13!** Nahrávka 2 je ukončená jednoduchou vetou alebo súvetím?

14! Opravte chybu vo vete: *Na pohovor sa prídte včas.*

15! Pomenujte pomocou jedného prídavného mena vlastnosť kariéry, ktorú môže mať herec, spisovateľ, tanečník alebo hudobník?

16! Vypíšte z nahrávky 2 podstatné meno (v použitom tvare), ktorým sa pomenúva záujemca o pracovné miesto.

NAHRÁVKA 3

Jozef Gönci končí, chce vychovať nových olympionikov

Vypočujte si rozhovor so známou osobnosťou. Na základe vypočutého vyberte správnu odpoveď. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Prvé štyri odpovede označte do formulára označeného piktogramom , ďalšie štyri odpovede zaznačte do formulára označeného piktogramom .

Teraz máte 2 minúty na prečítanie úloh 17 – 24.

-
- 17!** Ktoré tvrdenie o Jozefovi Göncim vyplýva z nahrávky 3?
- (A) Viackrát získal v streľbe cennú olympijskú zlatú medailu.
  - (B) Bol sklamaný svojím výkonom na posledných OH.
  - (C) Chce v budúcnosti ešte zabojsovať o medailu na OH.
  - (D) Chcel by po roku opäť priviesť mladého strelca k medaile.
-
- 18!** Z nahrávky 3 vyplýva, že Jozef Gönci
- (A) počas súťaží bol najúspešnejší zrána.
  - (B) má ťažké srdce na streleckých rozhodcov.
  - (C) počas súťaží v cudzine bol často nedocenený.
  - (D) sa mieni naďalej zúčastňovať domácej súťaže.
-
- 19!** V ktorej možnosti je správne určený zvýraznený umelecký prostriedok vo výraze *získať zlato*?
- (A) metafora
  - (B) anafora
  - (C) metonymia
  - (D) elipsa
-
- 20!** Jozef Gönci sa chce stať trénerom preto, lebo
- (A) sa cíti byť dlhý reprezentančným trénerom.
  - (B) chce vychovávať talenty v športovej streľbe.
  - (C) ním môže byť len úspešný reprezentant v streľbe.
  - (D) sa chce viac venovať športovým aktivitám malých detí.
-

21! Pomenujte iným slovom povolanie *Tomáša Prokopa*, autora textu nahrávky 3.

22! Presne určte nasledujúcu vetu z hľadiska zloženia.

Vždy som tvrdil, že olympijská medaila je viac.

23! Na vynechané miesto vo vete doplňte správny tvar slova v zátvorke.

Športovci sa vrátili do vlasti so zbierkou (medaila).

24! Pomenujte publicistický žáner **interview** slovenským dvojslovným názvom.

KONIEC
POČÚVANIA

2. ČASŤ
TESTU**Archimedes použil delo. Proti Rímu**

(úryvok)

UKÁŽKA 4

**Archimedes vraj poznal princípy primitívneho dela.
Bránil ním Syrakúzy pred Rimanmi.****Archimedes**

Bol geniálny staroveký matematik, konštruktér a vynálezca. Žil v treťom storočí pred naším letopočtom v Syrakúzach. Pre potreby mesta vytváral rôzne stroje a zariadenia, spomína sa jeho pokus so zlatou korunou, ale aj vytvorenie rôznych čerpadiel a kladkostrojov.

Pred hradbami mesta sa usadilo nepriateľské vojsko. Z mora sa dvíhajúce hradby obkľúčili lode plné vojakov. Bolo ich priveľa a armáda prisilná, porážka obrancov bola iba otázkou času. Na hradbách sa však zrazu zaleskli obrovské zrkadlá. Slávny vynálezca odhalil svoju **najnovši** zbraň. Z lodí začali šľahať plamene, vojaci v strachu skákali do mora a mnohí sa utopili.

...

Tolko hovorí legenda, skutočnosť však mohla byť ešte oveľa čudesnejšia. Z hradieb mohli zahrmiť silné zvuky a na paluby lodí dopadli zápalné nálože. Nehovoríme o prvom použití

kanónov v neskorom stredoveku či renesancii. Vrátiť sa musíme do staroveku. Je antika, Rímania útočia na Syrakúzy a slávnym vynálezcom je Archimedes.

Zrkadlo? Skôr delo

Sicílske Syrakúzy, dnes súčasť Talianska, sa v treťom storočí pred naším letopočtom pridali ku Kartágu a bojovali v druhej púnскеj vojne proti Rimanom. V tom čase žil v gréckej kolónii aj Archimedes. Zúčastnil sa na obrane mesta, ku ktorej údajne prispieval rôznymi vynálezmi a zlepšeniami. Oblúbený mýtus, ktorý pravdepodobne vznikol až v stredoveku, dokonca hovorí o systéme zrkadiel, ktorým podpaľoval útočiace rímske lode.

(Tomáš Prokopčák; z internetu, upravené z didaktických dôvodov.)

<http://veda.sme.sk/c/5444829/archimedes-pouzil-delo-proti-rimu.html#ixzz25Wtdptvk>

25! Ktorý poznatok vyplýva z textu ukážky 4?

- (A) Archimedes bol v mladosti veliteľ vojakov.
- (B) Archimedes bol postavou gréckych mýtov.
- (C) Archimedes zostrojil pohybujúci sa stroj.
- (D) Archimedes na diaľku podpálil predmet.

26! V ktorej možnosti je gramatická chyba?

- (A) Archimedov zákon
  - (B) Archimedovi následníci
  - (C) archimedesová skrutka
  - (D) archimedovský postup
-

27! Z textu ukážky 4 vyplýva, že

- (A) útočiaci boli v presile.
  - (B) na bojisku sa ozvala delová paľba.
  - (C) prúd rieky bol prisilný.
  - (D) na bojisku sa objavili zápalné fľaše.
-

28! Text ukážky 4 je

- (A) teoretický.
  - (B) humoristický.
  - (C) náučný.
  - (D) satirický.
-

29! Doplňte chýbajúcu gramatickú príponu vo zvýraznenom slove ukážky 4.

30! Napište výraz v *treťom storočí* pomocou číslice a skratky podstatného mena.

31! Nastáva spodobovanie pri plynulej výslovnosti výrazu **z lode**?

32! Vypíšte z nasledujúcej vety nezhodný prívlastok.

Pred hradbami mesta sa usadilo nepriateľské vojsko.

UKÁŽKA 5

Samo Chalupka – Mor ho!

(úryvok)

*A cár s okom sklopeným na bojišti stojí:
 A čo? – Azda tých padlých Slovanov sa bojí? –
 Nie, lež bezdušné svojich hromady tam vidí
 a zo svojho víťazstva radovať sa stydí.
 No zahyň, studom večným zahyň, podlá duša,
 čo o slobodu dobrý ľud môj mi pokúša.
Lež večná meno toho nech ovenčí sláva,
 kto seba v obeť svätú za svoj národ dáva.*

Poznámka:

stydí sa – hanbí sa*bojište* – bojisko

-
- 33!** Tematikou básne z ukážky 5 je
- (A) oslava kolektívneho hrdinstva.
  - (B) boj za oslobodenie sa z otroctva.
  - (C) boj za navrátenie zabratého územia.
  - (D) oslava slovanskej vzájomnosti.

-
- 34!** Z textu ukážky 5 vyplýva, že vodca rímskych vojakov prežíva
- (A) krvou vykúpenú slobodu.
  - (B) smútok nad mŕtvymi.
  - (C) draho zaplatené víťazstvo.
  - (D) uvoľnenie po boji.

-
- 35!** Ako nazývame dohodu bojujúcich strán o dočasnom zastavení bojov?
- (A) uzatvorenie prímeria
  - (B) mierový pakt
  - (C) prerušenie vojny
  - (D) mierová zmluva

36! V ktorej možnosti sa nachádza zmenený slovosled?

- (A) studom večným
- (B) podlá duša
- (C) Slovanov sa bojí
- (D) tých padlých

37! Napište synonymum k zvýraznenému slovu **lež** z ukážky 5.

38! Doplňte nasledujúcu vetu názvom dramatického žánru.

Samo Chalupka vynikal v poézii a jeho starší brat Ján sa preslávil predovšetkým svojimi .

39! Kto si kladie otázku v druhom verši úryvku?

40! Doplňte chýbajúce sloveso z nápisu na náhrobnom kameni Sama Chalupku:

„Pravde žil som, krivdu bil som, verne národ svoj som.“

UKÁŽKA 6

Ivan Stodola – Jožko Púčík a jeho kariéra

(úryvok)

PRESEDNÍČKA (Otvoria sa dvere a v elegantnej toalete vojde.
Je roztomilá a vľúdna.): *Dobrý deň, pán Púčík.*

JOŽKO (Strhne sa zľaknutý.): *Kto je to? Hah, pani predsedníčka. Nechcem vás vidieť, prosím, odíďte!*

PRESEDNÍČKA (Je milá.): *Ale, pán Púčík!*

JOŽKO: *Bojím sa vás, ja som nekradol.*

PRESEDNÍČKA: *Pán Púčík, prichodím v mene nášho spolku [ ] ,
ktorý, ako veľmi dobre viete, sa zaoberá duševnou
a sociálnou starostlivosťou.*

JOŽKO: *Ja sa vás bojím, vy ste ma vyhnali.*

PRESEDNÍČKA (veľmi sladko, pomaly a milo):
*Ale veď je to celkom iné. Vtedy ste boli našim
úradníkom; dnes je náš pomer iný.*

41! Ktorý výraz priamo súvisí s funkciou predsedu?

- (A) spolok
- (B) toaleta
- (C) sociálna starostlivosť
- (D) duševná starostlivosť

42! Aký je vzťah medzi dvoma postavami z textu ukážky 6?

- (A) priateľský
- (B) rozporuplný
- (C) dôverný
- (D) ohľaduplný

43! Ktorý názov spolku chýba v texte ukážky 6? Vychádzajte z kontextu.

- (A) Humanitas
- (B) Slovan
- (C) Rovnosť
- (D) Stabilita

44! V ktorej možnosti sa nachádza nesprávny preklad do slovenčiny?

- (A) *féltem a hőst* – bojím sa o hrdinu
- (B) *találkoztam veled a színházban* – stretol/stretla som ťa v divadle
- (C) *megbotlott egy székben* – potkol sa o stoličku
- (D) *bérletért megyek* – idem pre abonentku

45! Doplňte nasledujúci výrok pomenovaním rečového prejavu postavy:

reaguje dramatická postava na reč inej postavy.

46! Zaradte zvýraznené slovo **hah** v ukážke 6 medzi slovné druhy.

47! Čo *elegantné* mala pani predsedníčka, keď vošla do miestnosti? Vyjadrite sa iným slovom alebo slovným spojením, ako je v texte ukážky 6.

48! Určte nasledujúcu vetu z hľadiska obsahu.

Ale, pán Púčík!

UKÁŽKA 7

Porovnanie parametrov

Model	Passat CC 2,0 TDI	Passat CC 2,0 BlueTDI
Výkon (kW/ot.)	103/4 200	105/4200
Krútiaci moment (Nm/ot.)	320/1750	320/1750
Pohotovostná hmotnosť (kg)	1541	1565
Max. rýchlosť (km/h)	213	214
0 – 100 km/h (s)	9,8	9,9
Spotreba na 100 km (l)	5,6	5,3
CO ₂ na 1 km (g)	146	139
Cena	32 170 €	33 350 €

(Z tlače, upravené z didaktických dôvodov.)

49! Ktoré tvrdenie platí o Passate CC 2,0 TDI?

- (A) Znečisťuje ovzdušie menej ako druhý model automobilu.
- (B) Je vo všetkých parametroch výhodnejší ako druhý model auta.
- (C) Dosiahne najvyššiu rýchlosť za rovnaký čas ako druhé auto.
- (D) Váži menej v porovnaní s druhým modelom automobilu.

50! Vyberte pravdivé tvrdenie o slovách *hmotnosť*, *výkon*, *cena*, *spotreba*:

- (A) dve z nich sú zakončené na skupinu spoluhlások.
- (B) iba jedno z nich je mužského rodu.
- (C) dve majú v N množ. čísla gramatickú príponu -y.
- (D) všetky majú rovnaký počet slabík.

51! Slovo *spotreba* má podobný význam ako slovo

- (A) konzum.
- (B) export.
- (C) nutnosť.
- (D) potreba.

52! Ktorý z pojmov nepomenúva druh textu ukážky 7?

- (A) Je to informačný text.
  - (B) Je to nesúvislý text.
  - (C) Je to diagram.
  - (D) Je to tabuľka.
-

53! Vyberte z radu termín, ktorý označuje výraz CO₂.

značka — skratka — značkové slovo — skratkové slovo

54! Zo slova *cena* vytvorte G pl.

55! Napíšte pravopisne správne celým slovom skratku *max.* z textu ukážky 7.

56! Nasledujúci číselný údaj napíšte tak, ako sa číta.

0 – 100

KONIEC
2. ČASTI TESTU

**3. ČASŤ
TESTU****Jana Drobná, Drieňova 7, 821 03 Bratislava 2**

Telefón: 02/43 33 79 14, 0904 876 422

E-mail: jana_drobna@gmail.com

Kooperatíva poisťovňa, a. s.
Vienna Insurance Group
Štefanovičova 4
816 23 Bratislava 1

Bratislava 15. 05. 2012

Záujem o pozíciu asistentky riaditeľa

Na **(A)** inzerátu, uverejneného v denníku Avízo 11. 01. 2010, uchádzam sa o prijatie do zamestnania. Zaujímam sa o **(B)** asistentka riaditeľa.

Z predchádzajúceho pracovného života mám skúsenosti s prácou s ľuďmi, organizáciou práce, zabezpečením chodu kancelárie, zakladaním dokumentov, vybavovaním **(C)**, evidenciou peňažných dokladov, vedením jednoduchých štatistík, obchodnou korešpondenciou, prípravou podkladov pre prezentáciu a ich spracovaním, komunikáciou s klientmi a **(D)** partnermi, evidenciou **(E)**.

Ovládam strojepis a prácu s PC – Word, Excel, Internet Outlook, Power Point. Plynule hovorím po anglicky a nemecky.

Mám dobré organizačné a komunikačné schopnosti, **(F)** vystupovanie, som samostatná, spoľahlivá, flexibilná, zodpovedná, lojálna, ochotná pracovať v tíme. Verím, že pre Vašu spoločnosť by som bola **(G)**.

Ak Vás môj záujem o zamestnanie vo Vašej spoločnosti oslovil, rada Vám doplním ďalšie informácie o sebe **(H)**.

Ďakujem za pozornosť, ktorú ste venovali môjmu listu.

S pozdravom

Jana Drobná

(Slovenský stenograf, 6, 2009/2010; upravené z didaktických dôvodov.)

Úloha

Prázdne miesta v bodoch (A) – (H) doplňte slovami v požadovanom slovnom druhu a v správnom tvare. Slová, z ktorých budete vyberať alebo z ktorých vytvoríte správne tvary, sú uvedené v **Ponuke slov**. Je ich viac, ako je potrebné. Každé zo slov môžete použiť iba raz.

Ponuka slov:

obchodný	základ	príčina
prínos	korešpondencia	priateľský
osobný	profesionálny	ochota
postavenie	pozícia	
charakteristický	faktúra	

**KONIEC
TESTU**

4.3.2. Kľúč správnych odpovedí

Tab. č. 11 | Kľúč správnych odpovedí zo SJSK k úlohám s výberom odpovede

Číslo úlohy	Odpovede	Číslo úlohy	Odpovede
01	C	27	A
02	A	28	C
03	D	33	A
04	B	34	C
09	C	35	A
10	D	36	A
11	A	41	A
12	A	42	B
17	B	43	A
18	D	44	D
19	C	49	D
20	B	50	B
25	D	51	A
26	C	52	C

Tab. č. 12 | Kľúč správnych odpovedí zo SJS k úlohám s krátkou odpoveďou

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
05	týchto	
06	nie/nenachádza sa/nenachádza	
07	prevácke/prevácka	
08	3/tri/3 chyby/tri chyby	
13	jednoduchou vetou/jednoduchá veta/ jednoduchou/jednoduchá	
14	Na pohovor prídte včas./prídte/ bez zvratného zámena	
15	umeleckú/umeleckú kariéru	
16	kandidát/uchádzača	uznať len v použitom tvare
21	novinár/publicista/žurnalista	uznať aj reportér/redaktor
22	podradovacie súvetie s vedľajšou vetou predmetovou/ podradovacie súvetie + vedľajšia veta predmetová	uznať aj so zrozumiteľnou skratkou
23	medailí	uznať len pravopisne správny tvar
24	riadený rozhovor	
29	-iu/iu/najnovšiu	
30	3. stor./3. stor.	uznať len pravopisne správny tvar
31	nie/nenastáva úloha	
32	mesta	

Tabuľka č. 12 pokračuje na strane 90

Pokračovanie tabuľky č. 12 zo strany 89

Číslo úlohy	Odpovede	Poznámky
37	ale/Ale/no/No	
38	komédiami/veselohrami úloha	uznať len v potrebnom tvare
39	autor/Samo Chalupka/rozprávač/ básnik/poet/poeta/spisovateľ	uznať aj vhodnú kombináciu, napr. autor – Chalupka
40	ľúbil	uznať len v správnom tvare
45	Replikou	uznať len v správnom tvare
46	citoslovce/citoslovcia/patrí k citoslovciam	uznať aj skratku
47	šaty/oblečenie/róbu/odev/ spoločenské šaty/spoločenský odev/ slávnostné oblečenie/slávnostné šaty/ večerné šaty	
48	zvolacia veta/zvolacia	
53	značka	
54	cien	
55	maximálna/Maximálna	uznať len správny tvar
56	až/0 až 100/nula až sto; uznať aj od nuly po sto/od nuly do sto/ z nuly na sto	uznať len so slovným vyjadrením pomlčky

4.3.4. Kritériá na hodnotenie 3. časti testu, úlohy s dlhšou štruktúrovanou odpoveďou

Žiaci na prázdne miesta v bodoch A – H mali doplniť slová z ponuky v požadovanom slovnom druhu a správnom tvare. Každé zo slov mohli použiť iba raz. Za každé správne doplnené slovo získali bod, spolu max. 8 bodov.

- (A) základe
- (B) pozíciu
- (C) korešpondencie
- (D) obchodnými
- (E) faktúr
- (F) profesionálne
- (G) prínosom
- (H) osobne

4.4. Práca s kľúčom správnych odpovedí

- Pri hodnotení sa riadte kľúčom.
- Znak lomka (/) znamená viac možností správnej odpovede.
- Pri odpovediach prihliadajte len na vecnú/obsahovú správnosť odpovede (v kľúči je ako správna odpoveď priamo tvar slova z úryvku, ale uznať sa má aj základný tvar slova alebo *iné slovo obsahovo korešpondujúce so správnou odpoveďou, synonymum*). Akceptujte aj slová v inom tvare alebo aj s pravopisnými či gramatickými chybami, ak v zadaní úlohy alebo v poznámkach pri správnych odpovediach nie je iná požiadavka. Pri cudzích slovách uznať aj fonetický prepis.
- Žiak môže v odpovedi uviesť aj tvar, ktorý vyplýva z textu, prípadne iný rod, pád, odpoveď je stále z vecného/obsahového hľadiska správna.
- Pri odpovediach, v ktorých je dôležitý správny gramatický tvar či pravopis, je v kľúči správnych odpovedí poznámka. Žiaci sú na to upozornení aj v zadaní otázky, napríklad: „Napíšte pravopisne správne...“. Ak má žiak z textu vypísať slovo alebo do ucelenej vety doplniť chýbajúce slovo, uznáva sa len pravopisne správny tvar.
- VPU (vývinové poruchy učenia) – pravopisné chyby sú prípustné, hodnotí sa iba obsahová stránka odpovede.

ZÁVER

Zbierka úloh je koncipovaná tak, aby slúžila predovšetkým učiteľom slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry a slovenského jazyka a slovenskej literatúry ako pomôcka pri tvorbe vlastných testovacích nástrojov na zisťovanie úrovne vedomostí a zručností žiakov. Teoretická časť zbierky oboznamuje s teóriou testovania, jej cieľom je ukázať, ako tvoriť správne testové položky. Tvorba testu si od učiteľa vyžaduje vynikajúcu odbornú prípravu, veľkú pedagogickú skúsenosť a zodpovednosť voči žiakom. Pri tvorbe úloh si učiteľ musí uvedomiť, aký test chystá, pre koho tvorí úlohy a čo chce testom merať. O kvalite testu vypovedá kvalita jednotlivých položiek: obťažnosť, citlivosť a neriešenosť. Aby sa učiteľ v tvorbe testov zdokonalil, odporúčame testy vyhodnocovať nielen smerom k žiakom – známku, ale dôkladne analyzovať aj samotné testové úlohy.

V testoch zbierky sú najviac zastúpené úlohy na čítanie s porozumením. Úlohy overujúce čitateľské kompetencie sa viažu na umelecké a vecné texty. Pri tvorbe testov sme sa upriamili na úlohy zamerané na identifikovanie rôznych faktorov, ktoré ovplyvňujú vývoj a konanie literárnych postáv, dotváranie kontextu, identifikáciu tvrdení, ktoré vyplývajú z textu ukážky. Sústredili sme sa na položky, ktoré si vyžadujú náročnejšiu interpretáciu a analýzu, resp. zovšeobecnenie a vyžadujú si vyššiu kognitívnu úroveň.

Zbierka má ambíciu presadiť sa ako študijný materiál pre učiteľov a byť užitočnou pomôckou pre žiakov, ktorí sa pripravujú na externú časť maturitnej skúšky.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- BURJAN, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Bratislava : EXAM, 1999.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka, úroveň B1. Bratislava : ŠPÚ, 2009.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry. Bratislava : ŠPÚ, 2008, 2010.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry. Bratislava : ŠPÚ, 2008, 2010.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Bratislava : ŠPÚ, 2008, 2010.
- HANULA, M. a kol.: Nová koncepcia maturitnej skúšky v otázkach a odpovediach. Bratislava : ŠPÚ, 2004.
- KOLEKTÍV AUTOROV: Návrh kurikulárnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra. Bratislava : ŠPÚ, 2007.
- LAPITKA, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. Bratislava : ŠPÚ, 1996.
- LAPITKA, M.: Didaktické testy zo slovenského jazyka a literatúry. Bratislava : MPC Bratislavského kraja, 2007.
- MUŽIČ, V.: Testy vedomostí. Praha : SPN, 1971.
- PALENČÁROVÁ, J.: Počúvanie ako komunikačná zručnosť. In: Slovenský jazyk a literatúra v škole, 2001/2002, 48, č. 7 – 8, s. 227 – 230.
- PALENČÁROVÁ, J.: O najfrekvencovanejšej komunikačnej zručnosti. In: Studia philologica. Annus X. Prešov : Fakulta humanitných a prírodných vied PU, s. 38 – 42.
- PRÍRUČKA (vysvetlenie pojmov, používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). Bratislava : ŠPÚ, 2007.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J.: Pedagogický slovník. 4., aktualizované vydanie. Praha : Portál, 2003.
- PRŮCHA, J.: 2000. Přehled pedagogiky. Úvod do studia odboru. Praha : Portál, 2000.
- RAFAJLOVIČOVÁ, R., ŠTULRAJTEROVÁ, M.: 2002. Skúšanie, testovanie a hodnotenie v edukačnom procese. Bratislava : ŠPÚ, 2002.
- RINGLEROVÁ, V.: 2008. Externá časť maturitnej skúšky 2008, Záverečná správa zo štatistického spracovania testu zo slovenského jazyka a literatúry úroveň B. Bratislava : ŠPÚ, 2008.
- ROSA, V.: 2007. Metodika tvorby didaktických testov. Bratislava : ŠPÚ, 2007.
- SCHINCLER, R. a kol.: Rukověť autora testových úloh. Praha : Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2006. ISBN 80-239-7111-5
- SLANČOVÁ, D.: 2001. Základy praktické rétoriky. Prešov : Náuka.
- SLAVÍK, J.: 1999. Hodnocení v současné škole. Pedagogická praxe. Praha : Portál, 1999.

Štátny vzdelávací program, ICSED 3, Jazyk a komunikácia, Slovenský jazyk a literatúra.
Bratislava : ŠPÚ, 2008.

Štátny vzdelávací program, ICSED 3, Jazyk a komunikácia, Maďarský jazyk a literatúra.
Bratislava : ŠPÚ, 2008.

Štátny vzdelávací program, ICSED 3, Jazyk a komunikácia, Slovenský jazyk a slovenská
literatúra pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. Bratislava : ŠPÚ, 2008.

www.nucem.sk, maturita, maturita včera a dnes

ISBN 978-80-89638-15-4

9 788089 638154